

Tjänsteställe
Falun kommun
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Datum
2022-05-04

Ärendenr
KS0835/18

Handläggare
Planarkitekt, Frida Petersson
Telefon 023-83 000
E-post: kontaktcenter@falun.se

Särskilt utlåtande

Fördjupad översiktsplan för delar av landsbygden

Hur planarbetet har bedrivits

Samrådsförslaget för den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden i Falu kommun var utsänt för samråd under perioden 2018-04-12 till 2018-06-01. Den långa tiden mellan samråd och utställning innebär att enstaka privatpersoner och organisationer lämnade in yttranden avsevärt senare än den tid då samrådet annonserades.

Planförslaget har därefter varit utställt under tiden 2021-11-22 till 2022-01-23.

Utställningsversionen var liksom samrådsförslaget webbaserat och har därför enbart funnits på Falu kommuns hemsida, det har också varit möjligt att kontakta miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen för att få hjälp att ta del av förslaget eller att få förslaget utskrivet i pappersform, möjligheten utnyttjades av någon enstaka person. Utställningen har kungjorts i Dala-Demokraten och Falu Kuriren samt annonserats i Annonsbladet, på kommunens hemsida och Facebook och på anslagstavlor inom planområdet.

Under utställningen hölls fyra möten för allmänheten. Utifrån den bedömda omfattningen av coronapandemin så hölls två av mötena digitalt via Teams och två av mötena hölls som fysiska möten i formen öppet hus, det ena i Bjursås och det andra i Svärdsjö. Allmänheten uppmanades att anmäla sig till de fysiska mötena och tiden delades in i 20-minutersperioder för att sprida besökarna över tid. Intresset för de allmänna mötena var avsevärt lägre än i samrådet och under de fyra mötena kom sammanlagt drygt 35 deltagare/uppkopplingar, varav drygt 20 av dessa kom på de fysiska mötena och ca 15 uppkopplingar var med på de digitala mötena. Det är inte möjligt att avgöra om det har suttit flera personer vid varje uppkoppling under de digitala mötena.

På det första digitala mötet ställdes bland annat frågor om översiktsplaneprocessen och om Vika och Sundborn som ingår i andra pågående eller planerade fördjupade översiktsplanarbeten, om det allmänna VA-nätet som hanteras i andra processer samt om skola, service, laddstolpar och LIS-områden. På det andra digitala mötet lyftes synpunkter om att utveckling av kommunen skulle föregås av en tydligare satsning på jordbruksmark och livsmedelsförsörjning samt ett hårdare ställningstagande om att bevara jordbruksmark. Det kom även frågor om kommunen köper in skog i rekreationssyfte och om planförslaget hanterar säkerhetsfrågor som översvämningar och stormar.

Inkomna yttranden

Följande yttranden har inkommit under granskningstiden:

Yttranden	Inga synpunkter	Synpunkter
Kommunorganisationen och kommunala bolag		
Falu Energi och Vatten, 22-01-20		x
Kultur- och fritidsnämnden, 22-01-25	x	
Statliga och regionala myndigheter		
Länsstyrelsen Dalarnas län, 22-01-31		x
Trafikverket, 21-12-16		x
Svenska kraftnät, 22-01-13		x
Statens fastighetsverk, 22-01-19		x
Försvarsmakten, 22-01-21		x
Privatpersoner		
RC, 21-11-23		x
AJ, 21-12-15		x
HB, 21-12-30		x
AG, 22-01-19		x
TF, 22-01-20		x
CS, 22-01-20		x
PGH, 22-01-13		x
ML, 22-01-21, UJ, 22-01-24		x
ÅH, 22-01-27		
KL, 22-04-13		x
Föreningar, företag och övriga intressenter		
Ellevio, 22-01-18		x
Bjursås Sockenråd och Bjursås Hembygdsförening, 22-01-21		x
Hyresgästföreningen Falun, 22-01-21		x
Naturskyddsföreningen i Falun, 22-01-23		x
LRF:s kommungrupp i Falun, 22-01-23		x
PRO Enviken, 22-01-21		x
Envikens intresseförening, 22-01-25		x
Grycksbo byråd, 22-01-27		
Politiska partier		
Moderaterna, 22-01-14		x
Bjursås Centerpartiavdelning, 22-01-21		x
Socialdemokraterna, 22-01-21		x
Miljöpartiet, 22-01-23		x
Centerpartiet, 22-01-25		x

Kristdemokraterna, 22-01-26		X
Centerpartiet i Enviken, 22-01-27		X

Sammanfattning av och kommentarer till inkomna synpunkter

Yttrandena i sin helhet är diarietförda och finns tillgängliga på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Synpunkt	Kommentar
<p>Kommunorganisationen och kommunala bolag</p> <p>Falu Energi och Vatten</p> <p><u>VA</u></p> <p><u>Klimatet</u></p> <p>Jag saknar skrivning om klimatet, som är vår tids största utmaning, redan i den övergripande utvecklingsstrategin. Att utvecklingen inte ska påverka klimatet negativt samt att man i planerad samhällsutveckling planerar för konsekvenser av klimatförändringar (ökade vattennivåer, varmare klimat, ökad nederbörd, större risk för bränder, etc.)</p> <p>Bra skrivning kring klimatet finns dock under Hänsyn / Miljö och riskfaktorer / Klimatanpassning</p> <p><u>Hänsyn / Att anpassa bebyggelse / Tomtens utformning</u></p> <p>Det är inte lämpligt att schakta ur tomterna för att forma en plan yta. Detta leder till att markvatten från omgivande mark rinner in på fastigheten och riskerar att skapa vattensjuk mark.</p> <p><u>Hänsyn / Teknisk Försörjning / Vatten</u></p> <p>Det finns generellt ingen överkapacitet i det allmänna VA-ledningsnätet. Anslutning till den allmänna anläggningen kan ske i den takt det är samhällsekonomiskt genomförbart.</p> <p><u>Hänsyn / Teknisk Försörjning / Spillvatten</u></p> <p>Det finns generellt ingen överkapacitet i det allmänna VA-ledningsnätet. Anslutning till den allmänna anläggningen kan ske i den takt det är samhällsekonomiskt genomförbart.</p> <p>För att klara den ökade belastningen på befintliga reningsverk, som den fördjupade planen medför, krävs ett omfattande arbete med minskning av tillskottsvatten. Tillskottsvatten är vatten som inkommer till reningsverk via inläckage på spillvattennätet, felkopplade stuprör, dräneringar, trasiga brunnar och otäta serviser på fastigheter.</p>	<p><i>Skrivningarna i den övergripande utvecklingsstrategin utgår från kommunens vision och den gällande översiktsplanen. Klimatförändringar är en förutsättning för utvecklingen och beskrivs mycket riktigt i en annan del av dokumentet, inga förändringar görs med anledning av synpunkten.</i></p> <p><i>Avsnittet förespråkar inte urschakning av tomter. Syftet med avsnittet är att redovisa lämplig gestaltning, inga förändringar görs med anledning av synpunkten.</i></p> <p><i>Noteras. Tillgången till dricksvatten hanteras i efterföljande detaljplanering eller vid förhandsbesked. Falu Energi & Vatten är på olika sätt involverade i dessa processer.</i></p> <p><i>Noteras. Se svar ovan om Vatten ovan.</i></p> <p><i>Noteras. Ansvaret för att minska tillskottsvatten bedöms vara Falu Energi & Vattens.</i></p>

Det tillkommande vattnet innebär en ökad belastning på pumpstationer och reningsverk vilket bland annat medför bräddningar, källaröversvämningar, mycket stor förbrukning av energi samt ökat slitage av pumpar och maskiner. För att komma åt problemet med tillskottsvatten krävs åtgärder både på det allmänna spillvattennätet och på fastighetsägarens anläggning.

Hänsyn / Teknisk Försörjning / Dagvatten
Hänvisning till dagvattenstrategin.

Utvecklingsinriktning / Bebyggelse / Mål för bebyggelseutvecklingen

En inriktning gäller att nya bostadsområden med bebyggelse av tätortskaraktär ska anslutas till kommunalt VA. Jag tycker att man kan försöka få in formuleringen att dagvattenhantering ska i första hand lösas genom lokalt omhändertagande på fastighetsmark, i enlighet med dagvattenstrategin.

Tillägg: Skrivning om skyfallshantering

Skyfallshanteringen ska beaktas vid varje ny bebyggelse. Det är viktigt att man i ett tidigt skede funderar kring skyfallshanteringen i området och planlägger bebyggelsen så att skada vid översvämningar minimeras. Effekten av ett förändrat klimat under bebyggelsens förväntade livslängd behöver beaktas, och konkreta åtgärder för både kvartersmark och allmän platsmark behandlas i framtagandet av detaljplanen.

Dricksvattenförsörjning

Falu Energi och Vatten har i samband med framtagandet av FÖP:en lämnat in underlag om särskilt viktiga vattenresurser för nuvarande och framtida vattenförsörjning. Underlaget innehåller en inbördes prioritering av hur olika mark- och vattenområden kring respektive vattenresurs bör prioriteras (1–3). Prioriteringen syftar till att underlätta avvägningar i de fall skyddet av vattenresursen står i konflikt med annan markanvändning.

Falu Energi och Vatten ser mycket positivt på att vattenförsörjningen skyddas genom att mark- och vattenområden kring särskilt viktiga vattenresurser redovisas som tekniska anläggningar. I markanvändningskartan

En hänvisning till dagvattenstrategin läggs till i avsnittet om dagvatten. Sidan om Teknisk försörjning har även fått rubriken justerad, flyttats upp en rubriknivå och delats upp i tre undersidor.

Planeringsinriktningen kommer från översiktsplan FalunBorlänge och handlar om nya bostadsområden. Då planeringsinriktningen är översiktligt formulerad så görs inga ändringar med anledning av synpunkten.

Skyfallshantering ingår i begreppet översvämning och därigenom i planeringsinriktningarna om klimatanpassning.

Inom arbetet med den fördjupade översiktsplanen har det, med hjälp av Falu Energi & Vattens material, gjorts avvägningar för att avgöra vilken markanvändning som ska redovisas i respektive område. För prioritering 2–3 som sammanfaller med befintlig bebyggelse redovisas området som tätort eller landsbygd, men med information om att åtgärder inte bör försämra möjligheten att använda dricksvattenresursen. Ytvattenresurser redovisats inte som teknisk anläggning eftersom sjöarna även har många andra värden. Information om att åtgärder inte bör försämra möjligheten att använda ytvattenresursen läggs till för de relevanta vattenytorna. Bokstavsbezeichnung D – dricksvattenresurs, läggs till för de områden som omfattar

redovisas dock endast de vattenresurser som används till nuvarande vattenförsörjning. För att möjliggöra den landsbygdsutveckling som anges i FÖP:en behöver även vattenresurser som identifierats för den framtida vattenförsörjningen redovisas på samma sätt (d.v.s. Marnäs och Blixbo). Även de ytvattenresurser som kan komma att behövas för den framtida vattenförsörjningen behöver redovisas (Årbosjön, Norr-Lingan, Sör-Lingan och Svärdsjön).

De mark- och vattenområden kring vattenresurserna som i FÖP:en har redovisats som tekniska anläggningar omfattar med något undantag endast områden av den högsta prioritetsskassen. Övriga områden kring vattenresurserna har redovisats med annan markanvändning, och information om vattenresursens skyddsvärde har i stället inkluderats i beskrivningstexten för respektive mark- eller vattenområde. Falu Energi och Vatten anser att det är av stor vikt att information om samtliga nuvarande och framtida vattenresurser av särskild vikt antingen redovisas som tekniska anläggningar eller på annat sätt direkt kan identifieras i markanvändningskartan. I första hand bör kommunen redovisa markanvändning kring dessa vattenresurser som teknisk anläggning. I de fall där det finns starka skäl att redovisa en annan typ av markanvändning bör detta göras med en särskild markanvändningstyp, av vilken det framgår att den planerade markanvändningen behöver ta särskild hänsyn till vattenförsörjningsintresset. Förslagsvis kan en särskild bokstavsbezeichnung användas för dessa områden.

I Enviken och Blixbo redovisar FÖP:en LIS-områden kring särskilt viktiga vattenresurser. Kommunen behöver bedöma huruvida exploatering av dessa LIS-områdena är förenliga med vattenskyddsintresset.

För områden med enskild vattenförsörjning behöver FÖP:en ta hänsyn till att ytterligare förtätning riskerar att orsaka vattenbrist. Med den kunskap som finns idag är det särskilt viktigt att vattenresursen är fortsatt hållbar för sju

vattenresurser men som inte redovisas som markanvändningen teknisk anläggning.

Se stycket ovan.

I Blixbo redovisas inga LIS-områden. I Karlsbyheden, Enviken och Enviksbyn redovisas LIS-områden inom området för grundvattenresurser. Dessa LIS-områden ligger inom eller i direkt anslutning till verksamhetsområde för allmänt vatten och spillvatten. Bedömningen av eventuell ny bebyggelses påverkan på vattenresursen görs i samband med förhandsbesked eller detaljplaneläggning.

Information om risken för kvalitets- eller kvantitetsbrist för dricksvatten läggs till i de aktuella områdena.

<p>områden: Hillersboda, Hunsen-Brattberget, Marnäs, Riset, Rostberg, Sörskog och Valsan. Bebyggelsen inom dessa områden försörjs genom enskilda grundvattenuttag ur berg eller jord, men om bebyggelsen blir alltför koncentrerad kan det uppstå problem att uppfylla vattenbehovet. Det är därför viktigt att bebyggelsen inom dessa områden inte förtätas alltför mycket, och att spillvattenhanteringen sker på ett sådant sätt att vattenförsörjningen inte påverkas. FÖP:en behöver kompletteras med denna information.</p> <p>För Marnäs och Riset ifrågasätts lämpligheten av de redovisade LIS-områdena.</p>	<p><i>LIS-området i Riset samt i Björkboda omfattar områden som till stora delar är bebyggda. LIS-området i Hedgårdarna ligger inom verksamhetsområde för allmänt VA. Det finns inga utpekade LIS-områden i Marnäs. Eftersom det handlar om möjlighet till förtätningar görs inga förändringar i förslaget, möjligheten i varje enskilt fall ska fortfarande utredas i bygglovet.</i></p>
<p>Kultur- och fritidsnämnden Kultur- och fritidsnämnden har nedanstående synpunkter på utställningsversionen av den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden i Falu kommun:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De synpunkter som framfördes av kultur- och fritidsnämnden under samrådet har beaktats på ett tillfredsställande sätt. 2. Kultur- och fritidsnämnden har inga synpunkter på de större ändringar i materialet som har genomförts sedan samrådet och som berör nämndens bevakningsområde. 3. Kultur- och fritidsnämnden bedömer att de genomförda ändringarna generellt har medfört förbättrade formuleringar och ett tydligare dokument. 4. Kultur- och fritidsförvaltningen har inga ytterligare synpunkter på utställningsversionen av den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden i Falu kommun. <p><u>Sammanfattning</u> <i>Beskrivning av ärendets hantering utelämnas då det inte är relevant för att förstå synpunkterna.</i></p> <p>...Kultur- och fritidsförvaltningen bedömer att de synpunkter som framfördes under samrådet har beaktats på ett tillfredsställande sätt och har inga synpunkter på de större ändringar i materialet som har genomförts sedan samrådet och som berör nämndens bevakningsområde.</p>	<p><i>Noteras.</i></p>

<p>Kultur- och fritidsförvaltningen bedömer också att de genomförda ändringarna generellt har medfört förbättrade formuleringar och ett tydligare dokument.</p> <p>Beslutet är enligt förvaltningens förslag.</p>	
<p>Statliga och regionala myndigheter</p>	
<p>Länsstyrelsen Dalarnas län</p>	
<p><u>Länsstyrelsens särskilda granskning</u></p> <p><u>Riksintressen</u></p> <p><u>Kulturmiljö</u></p> <p>Planområdet berör tre områden av riksintresse för kulturmiljövården, Lingshedsströmmen, Rällsjöbo och delar av Linnévägen. Länsstyrelsen anser att de riksintressanta områdena för kulturmiljövården behöver ges ett planmässigt skydd för att säkerställa att de kulturhistoriska värdena i form av äldre bebyggelse tas tillvara och inte skadas genom te x rivningar inom de aktuella riksintresseområdena. Detta kan göras genom att upprätta områdesbestämmelser.</p> <p><u>Miljökvalitetsnorm</u></p> <p><u>Vatten</u></p> <p>I användningskartorna saknas illustration av vattenskyddsområden, vattenförsörjningsintresse enligt regional vattenförsörjningsplan, dricksvattenförekomst samt grundvattenförekomst. Länsstyrelsen förordar att den informationen läggs till på plankartorna. Syftet är att öka förståelsen för grundvattnets betydelse i framtida markplanering både för att skydda dricksvattnet samt för att se till så att miljökvalitetsnorm följs.</p> <p><u>Hälsa och säkerhet</u></p> <p><u>Förorenad mark</u></p> <p>Den fördjupade översiktsplanen saknar en beskrivning av två potentiellt förorenade områden i Enviken med riskklass 3. De berörda områdena har MIFO-ID 104109 samt 104076. Det kan förekomma föroreningar inom områden avsedda för förtätning och/eller omvandling av befintlig bebyggelse. Markarbeten kan orsaka en föroreningsspridning då dessa inte är kartlagda.</p>	<p><i>Noteras. Inga ändringar görs med anledning av synpunkten.</i></p> <p><i>Vattenskyddsområden och vattenförsörjningsintressen är förutsättningar som ligger till grund för ställningstaganden och avvägningar. Användningskartorna redovisar kommunens ställningstaganden och avvägningar. Information om vattenskyddsområden och vattenförsörjningsintressen av regional betydelse utvecklas därför under en ny rubrik "Dricksvattenförsörjning" i Avsnittet Vården och hänsyn/Teknisk infrastruktur (tidigare fanns viss information under Hänsyn/Miljö- och riskfaktorer/Luft och vatten).</i></p> <p><i>Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen noterar att den typen av information även saknas för ytterligare något område som föreslås för ändrad eller utvecklad markanvändning. Samtliga områden för ändrad eller utvecklad markanvändning ses över så att redovisningen i kartan innehåller information om potentiellt förorenade områden när detta är aktuellt.</i></p>

<p><u>Höga vattenflöden</u> Det är bra att den fördjupade översiktsplanen utifrån Länsstyrelsens vägledning för översvämning, ras och skred, hänvisar till vilken kartering som rekommenderas för Svärdsjövattendragen och lilla Aspan. De rekommenderade flödena utgår från den generella principen att den kartering som ger högst nivå rekommenderas att användas. Lokala skillnader kan dock förekomma vilket innebär att man ibland kan behöva jämföra olika karteringar på en särskild plats. Bebyggelse kan bli olämplig eller ett byggnadsverk kan bli olämpligt med hänsyn till översvämning om inte olika karteringar beaktas.</p>	<p><i>Informationen om höga vattenflöden justeras så att det tydligare framgår att olika karteringar ska jämföras på en särskild plats.</i></p> <p><i>Eftersom länsstyrelsen inte har uttryckt några synpunkter på de åtgärder som Falu kommun redovisat för att tillgodose riksintressena för kulturmiljövård och önskemål om planläggning är en fråga om genomförande snarare än innehåll i själva planförslaget så är miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning att länsstyrelsens synpunkter tillgodoses i och med ändringarna som görs. Länsstyrelsens önskemål om planläggning i riksintresseområdena för kulturmiljövård redovisas dock ändå som en upplysning på förstasidan, men då det inte rör innehållet i planförslaget bedöms det inte behöva redovisas under respektive område.</i></p>
<p>Trafikverket Det är positivt att Falu kommun har ett tydligt fokus på hållbar samhällsplanering och barns behov.</p> <p>Det är positivt att Falu kommun har låtit ÅVS: er och trafiksituationen ha påverkan på de prioriteringar om var Falu kommun anser exploatering är lämplig och inte lämplig.</p> <p>De största vägarna genom kommunen ingår i sk funktionellt prioriterat vägnät. Trafikverket har pekat ut de vägar som är viktigast för nationell och regional tillgänglighet. Det kallas för funktionellt prioriterat vägnät. Arbetet har gjorts tillsammans med berörda aktörer, främst länsplaneupprättare. Syftet med indelningen i funktioner är att man bättre ska kunna tillgodose trafikanternas krav och behov vid till exempel drift och underhåll av vägen. Samtidigt förenklas arbetet med att analysera vägarnas brister och behov samt prioritera åtgärder för att bevara eller höja tillgängligheten.</p>	<p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p>

Transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge människor och gods en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet. Det ska också bidra till utvecklingskraft i hela landet. Trafikverket använder det funktionella prioriterade vägnätet som ett av flera planeringsunderlag i en rad olika verksamheter och projekt. De vägar i Falu kommun som är utpekade är vägarna 69, 293, 50 och E16. Funktionen är Nationellt och internationellt viktiga vägar. På funktionellt prioriterat vägnät ska framkomligheten värnas och det kan därför vara olämpligt med passager på vissa ställen som utpekas. Vägarna är även av riksintresse och även på vägar av riksintresse ska framkomligheten värnas.

Järnvägskorridor

Trafikverket, Borlänge kommun och Falu kommun har under flera år frekvent fört dialog om en flytt av Bergslagsbanan mellan Falun och Borlänge, med ursprung i förstudie ”Järnvägsutredning Bergslagsbanan, delen Falun – Borlänge 07-2018/SA20 (Banverket) beslut 2007-03-29 undertecknad av Per-Olof Granbom”. Det finns en korridor utpekad som ett riksintresseanspråk för framtida kommunikationer (se rapport 2010/28060). I samband med kommunernas arbete med de fördjupade översiktsplanerna för tätorterna, har kommunerna framfört önskemål kring möjligheten att smala av den i bitvis mycket breda korridoren på upptill 800 meter. Framför allt för att kommunerna vill utreda och föreslå lämplig markanvändning inom och i närheten av korridoren. Under dessa premisser har Trafikverket genomfört en undersökning med diarienummer 2018/19634 om möjlighet att smalna av järnvägskorridoren. I slutsatserna går att läsa att det inte är möjligt att göra den preciseringen i detta läge. Dels på grund av att det krävs dyra geotekniska undersökningar i stor omfattning, samt att det i dagsläget inte är ett objekt som är prioriterat att genomföras. En grovuppskattning från Trafikverket är att objektet enligt utpekandet i förstudien 07-2018/SA20 och 2010/28060 (sträcka Falun-Borlänge) tidigast är med Nationell plan år 2035. Det genomförs ett antal trimningsåtgärder för ökad tillgänglighet och trafiksäkerhet på befintlig sträcka inom nuvarande planperiod 2018-2029. Se även ÅVS 2018/45732 för åtgärdsförslag.

I avsnittet ”Riksintressen” redovisas hur kommunen tillgodoser riksintressena för kommunikation.

Noteras. Falu kommuns ställningstagande är oförändrat.

<p>Kommunerna har naturligtvis även fortsatt möjlighet att påverka genom politiken och samordna dialog och argument inom regionen och kommunerna emellan.</p> <p><u>GC-vägar</u> Vi instämmer i att gc-vägar måste prioriteras av kommunen, och att kommunen sedan, i de fall det rör länsvägar, samverkar med Region Dalarna. Region Dalarna prioriterar och finansierar olika investeringsprojekt i länet.</p> <p><u>Buller</u> Bullstörningar uppstår vid alla vägar, även vid det mindre vägnätet. Om bostäder placeras nära väg eller om vägen har en hög andel tung trafik överskrider riktvärden lätt både utomhus och inomhus vid mycket låga trafikmängder.</p> <p><u>Kommande exploatering och LIS-områden</u> Exploateringarna får studeras närmare när planeringen för dem har kommit längre. Vi tar gärna diskussionen tidigt i processen då det ofta underlättar för alla parter, tex inom ramen för överenskommelsen.</p> <p>Förslagen på utbyggnad måste planeras och byggas så det blir goda miljöer för människor samt att trafiksäkerhet och tillgänglighet inte försämras på statlig infrastruktur. Det kan tex innebära att det ska säkerställas att riktvärden för buller och vibrationer klaras, att risker från farligt gods-transporter hanteras; att rätt antal och rätt utformade anslutningar till statlig väg, på rätt plats, skapas; samt att tillgängligheten på statliga vägar inte försämras.</p>	<p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras. Utifrån tidigare erfarenheter bedöms beskrivningen i avsnittet om "Påverkan från väg och järnväg" vara korrekt gällande bullernivåer vid fasad. Avsnittet justeras så att det framgår att bullernivåerna för uteplatser lätt kan överskridas även vid låga trafikmängder.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p>
<p>Svenska kraftnät <u>Ärendespecifik information</u> I det aktuella planområdet har Svenska kraftnät en 400 kV-ledning tillhörande transmissionsnätet för el. Kraftledningen löper genom planområdet öster om Svärdsjö och vidare söderut mot Danholm. Svenska kraftnät har ledningsrätt för kraftledningen som är av betydelse för rikets elförsörjning. Ledningsrätt innebär att åtgärd/verksamhet, inte får vidtas på fastighet som belastas av ledningsrätt.</p> <p>Svenska Kraftnät har i yttrande daterat 2018-06-01 framhållit synpunkter och har noterat att hänsyn tagits till dessa i samrådsredogörelsen.</p>	<p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Rubriken på avsnittet, och begreppet ändras så att det framgår att hänsyn till elledning handlar om elektromagnetiska fält.</i></p>

<p>I planen används begreppet strålning i samband med resonemang om kraftledningar, istället används benämningen elektromagnetiska fält (EMF). Svenska kraftnät vill uppmärksamma Faluns kommun om att begreppet strålning inte brukar användas i samband med de låga frekvenser som finns i kraftledningar eftersom fotonenergin är så svag att fälten helt saknar de egenskaper man förknippar med ordet strålning. Strålning används oftast när fotonenergin är så pass hög att det resulterar i ett synligt ljus. Exempel på detta är gamma- och röntgenstrålning.</p> <p><i>Yttrandet innehåller även information som inte är projektspecifik, denna utelämnas från redovisningen i detta särskilda utlåtande.</i></p>	
<p>Statens fastighetsverk <u>Inledning</u> Statens fastighetsverk (SFV) har mottagit inbjudan till utställning av rubricerad plan. SFV yttrar sig utifrån sitt fastighetsinnehav över de allmänna intressen som de representerar vilket i Falu kommun främst är kulturmiljöfrågor kopplade till statliga byggnadsminnen.</p> <p><u>SFV:s uppdrag och fastigheter</u> Inom planområdet förvaltar SFV det statliga byggnadsminnet Isala kungslada. Byggnaden i Isala (liksom i närliggande Ornäs och Rankhyttan) blev tidigt byggnadsminnen tack vare anknytningen till Gustav Vasa och har därför bevarats genom århundradena.</p> <p><u>Sammanfattning</u> SFV noterar att den fördjupade översiktsplanen saknar en värdebeskrivning av det statliga byggnadsminnet Isala kungslada, liksom konsekvenser för byggnaden och omgivande mark och landskap. SFV anser att detta måste kompletteras inför det fortsatta arbetet med den fördjupade översiktsplanen. SFV bidrar gärna med kunskapsunderlag kring det statliga byggnadsminnet Isala kungslada. SFV uppfattar den aktuella fördjupade översiktsplanen som svåröverskådlig i sin uppbyggnad. SFV anser att det digitala formatet försvårar förståelsen och hade önskat en tydligare översiktighet och läsbarhet, till exempel genom ett sammanhållet dokument med text och kartor som komplement till den webbanpassade layouten. Bland annat för att på</p>	<p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Information om byggnadsminnet läggs till i kartan för det aktuella området och texten under rubriken Värden och hänsyn/Kulturmiljö utvecklas med en kort beskrivning av byggnadsminnet. Isala kungslada ligger inom ett område för pågående markanvändning av typen landsbygd varför ytterligare redovisning av konsekvenser inte anses behövas utan får hanteras i eventuella efterföljande ärenden. I texten förtydligas att Isala kungslada är ett statligt byggnadsminne.</i></p>

ett enkelt sätt kunna skriva ut dokumentet och för arkivering av rätt version.
I övrigt har SFV inga synpunkter på den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden.

Planförslaget

Ett stycke med generell information om planförslaget utelämnats från det särskilda utlåtandet.

Det framgår av användningskartan att Isala by ligger inom pågående markanvändning ”Landsbygd” samt inom område med beteckning ”K – Hela eller nästan hela området bedöms ha kulturmiljövärden, exempelvis på grund av utpekanden i kommunens kulturmiljöprogram.” SFV har inga synpunkter på ovanstående markanvändning eller beteckning.

Byggnadsminnen

Under rubriken Byggnadsminnen beskrivs att ”De mest värdefulla byggnaderna får enligt Kulturmiljölagen förklaras som byggnadsminne av länsstyrelsen. Byggnadsminnen är alltså byggnader som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde.” Det framgår av planen att Isala kungslada ligger inom området för den fördjupade översiktsplanen och det beskrivs som ett av länsstyrelsen förklarat byggnadsminne.

SFV vill tydliggöra att Isala kungslada är ett statligt byggnadsminne med skydd enligt förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen. Tillsynsansvaret för statliga byggnadsminnen ligger hos Riksantikvarieämbetet. SFV noterar att den fördjupade översiktsplanen saknar en värdebeskrivning av det statliga byggnadsminnet Isala kungslada, liksom konsekvenser för byggnaden och omgivande mark och landskap. SFV anser att detta måste kompletteras inför det fortsatta arbetet med den fördjupade översiktsplanen. SFV bidrar gärna med kunskapsunderlag kring det statliga byggnadsminnet, se beskrivning nedan under rubriken SFV:s fastigheter.

Layout och digitala format

SFV uppfattar den aktuella fördjupade översiktsplanen som svåröverskådlig i sin uppbyggnad. Enligt Boverkets råd och riktlinjer för översiktsplaner är det viktigt att översiktsplanen är begriplig och överskådlig och

Noteras.

Texten justeras så att skillnaden mellan statliga byggnadsminnen och byggnadsminnen som beslutas av länsstyrelsen framgår.

Se svaret ovan.

Den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden följer i sin övergripande struktur Boverkets ÖP-modell. Översiktsplaner, och även fördjupningar som omfattar stora geografiska områden som denna, blir lätt omfattande

<p>att det går att skilja på vad som är ställningstaganden och vad som är planeringsunderlag. En genomtänkt utformning ökar förståelsen och läsbarheten av planen. SFV anser snarare att det digitala formatet försvårar förståelsen och hade önskat en tydligare översiktlighet och läsbarhet, till exempel genom ett sammanhållet dokument med text och kartor som komplement till den webbanpassade layouten. Bland annat för att på ett enkelt sätt kunna skriva ut dokumentet och för arkivering av rätt version.</p> <p><i>Yttrandet innehåller även information om Isala kungslada.</i></p>	<p><i>dokument då de förväntas hantera många olika frågor. Det som skiljer upplägget på planförslaget mot om det hade tagits fram en pdf-version är de interaktiva kartorna, i övrigt fungerar menyn i vänsterkanten och sidan "Översikt innehåll" på samma sätt som en innehållsförteckning. Eftersom de interaktiva kartorna är svåra att omsätta i en pdf-fil så är miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning att en separat pdf-fil skulle öka risken för att missa väsentliga delar av planförslaget. Övergången till mer digitala översiktsplaner innebär självklart lärdomar och möjlighet till förbättringar i varje projekt och i varje steg av processen och inför utställningen gjordes flera justeringar för att det skulle bli lättare att ta till sig planförslaget. Bland annat särredovisas nu ställningstagandena i en grå ruta längst ner på de aktuella sidorna och alla dessa ställningstaganden finns även samlade på en och samma sida i avsnittet "Om planen". Tabeller över den information som går att ta del av via de interaktiva kartorna finns också presenterade för LIS-områden och områden för ändrad eller utvecklad markanvändning för bostäder eller verksamheter.</i></p>
<p>Försvarsmakten <i>Ett stycke med information om Försvarsmaktens hantering utelämnats från det särskilda utlåtandet.</i></p> <p><u>Försvarsmaktens bedömning och synpunkter</u> Försvarsmakten noterar att Falu kommun omhändertagit Försvarsmaktens synpunkter i samrådet i stor utsträckning. Något som bör tilläggas i texten om Riksintresse totalförsvaret är att hela Sveriges yta är samrådsområde för höga objekt, vilket innebär att Försvarsmakten alltid ska underremitteras vid höga objekt. Dessa är definierade som objekt högre än 20 meter utanför tätort och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Det lyftes även i Försvarsmaktens samrådsyttrande.</p> <p>I övrigt bedömer Försvarsmakten att den fördjupade översiktsplanen omhändertar befintliga riksintressen för totalförsvarets militära del inklusive påverkansområden, i både text och kartunderlag. Försvarsmakten har således inget att erinra avseende riksintressen.</p>	<p><i>Det riksintresse som omfattar hela Sveriges yta är hanterat i översiktsplan FalunBorlänge. Information och en hänvisning om remitteringen för höga objekt läggs till i planförslaget under Rubriken Riksintressen/Riksintresse totalförsvaret.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p>

Privatpersoner	
<p>RC Inget samråd har skett gällande järnvägsdragning? Gäller Olsbacka, Åkern etc. När blir det? Ni kan inte bara ha det i Torsång. Vill ha besked. Ni är skyldiga att ha samråd.</p>	<p><i>Yttrandet har besvarats via kontaktcenter: Det förslag till ny järnvägsdragning är inte något som kommunerna har ansvar för (men vi har sett att det framställts så i media). Det är Trafikverket som ansvarar för infrastrukturplaneringen för järnväg, och den planerade järnvägskorridoren är ett beslutat riksintresse och kommer ursprungligen från en järnvägsutredning som genomfördes 2007. Vilka eventuella samråd som hölls då kan Trafikverket svara på.</i></p> <p><i>Yttrandet skickas även vidare till Trafikverket.</i></p>
<p>AJ Mina synpunkter på områdesrekommendationerna för Grycksbo: Bra beskrivet och håller med om att närhet till skola, idrottsparken, bad mm och lätt att ta ut sig ut i naturen är viktigt och ska utvecklas, är en styrka i Grycksbo.</p> <p>MEN, många nyttjar naturen öster om RV 69, grusvägar, stigar finns i mängder som nyttjas mellan Bergsgården/Österå/Haged mot Grycksbo, företrädesvis tar man sig över Bondberget. Många ansluter sen till Törnbergsstig som är ett begrepp i MTB-världen! Världsarvet finns på östra sidan också med markerade stigar. Östra sidan ger även en bra kontakt med Bjursås på flertalet grusvägar. Så jag anser att Östra sidan även ska utvecklas för bostäder.</p> <p>En prioriterad sak är säkra passager av RV 69. Ett exempel, säkerheten och tillgängligheten att ta sig till och från busshållplatsen Drottningvägen är inte säker, milt sagt. Ingenting har gjorts med busshållplatserna sedan revolutionen 2014 av Dalatrafik! Tillgänglighetsperspektivet uppfylls inte idag. Vid hållplatsen Drottningvägen är det lämpligt att det byggs en GCM-port under RV 69 för att ta sig till och från busshållplatsen. Lämpligt vore att fortsätta med en GCM väg mot Harmsavet för att få till en säker skolväg. Sedan bör kommunen fortsätta att förverkliga cykelplanen och kombinera den med biltrafik på vissa sträckor för att bygga bort direkt utfarter på RV 69. Därefter kan det vara lämpligt att utveckla östra sidan för handel, industri, bostäder. Grycksbo ligger så nära Falun och MTB-cykling har varit i ropet i 15 år, minst och bla Törnbergsstig varit ett nav i det! Våga utveckla med som ni säger</p>	<p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Ett mindre område för nya bostäder har pekats ut nordost om väg 69, men kräver att en planskild passage förbi väg 69 ordnas. Det finns även ett område med obebyggda redan planlagda bostadstomter nordost om väg 69, eftersom området redan är planlagt ställs inga ytterligare krav för utbyggnad. De utpekade områdena bedöms i dagsläget vara tillräckliga och har pekats ut för att de bedöms vara de lämpligaste områdena. Synpunkten resulterar inte i några förändringar.</i></p> <p><i>Falun kommun har lyft frågan om säker passage av väg 69 med Trafikverket i samband med den åtgärdsvalsstudie som gjorts. Planskild passage är inte prioriterad av Trafikverket och behöver därför finansieras på annat sätt. Möjligheten att stänga utfarter, ytterligare gång- och cykelväg och andra åtgärder i anslutning till väg 69 har belysts i den åtgärdsvalsstudie som Trafikverket tagit fram för väg 69. Eftersom väg 69 är statlig så är Trafikverket ansvarig för ut- och ombyggnationer. Regionala projekt prioriteras och finansieras av Region Dalarna via länstransportplanen. I miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens löpande arbete ingår att driva på för att projekt i kommunen ska genomföras i den ordning kommunen förespråkar.</i></p>

<p>ekosystemtjänster, skapa GCM-vägar som fungerar som gröna korridorer både öster o väster om RV69. Tänk bilfritt boende som ETT alternativ när ni planerar boenden i Grycksbo. Var aktiva i processen med ÅVS 69 när prioriteringar ska göras av Trafikverket.</p>	
<p>HB</p> <p>Fråga 1. Grycksbo kan mycket väl utvecklas kring Drottningvägen, och vidare mot Juskbo och Larsarvet.</p> <p>Jag saknar inplanerat Grönområde/ park i centrum av Grycksbo. När tätorten förtätas är det viktigt att säkra vackra lugna gångstråk och grönområden.</p> <p>Ett annat framtida område för bostäder tycker jag kan vara väster om Grycken längs fruns väg kring Alvik. Här behövs sanering från fabriken avfallsområde, men området har tidigare varit bebyggt och Fruns väg kan förbättras i samband med utbyggnad och så småningom sträcka sig bort mot Kalven.</p> <p>Kostnader för att bygga avfarter, trygga övergångar ser jag på som orealistisk i jämförelse med att göra nuvarande placering av handeln mer attraktiv.</p> <p>Fråga 2: Lustbosjön för fågellivet och Tansen för bad och friluftsliv.</p> <p>Fråga 3: Närheten till Falun, lugn och ro, säkrade friluftsområden och sluta kalhugga i närheten där folk bor och möjligheten att slippa trafikbuller.</p> <p>Fråga 4: Översiktlig, grannsämjan, man är en del av byns befolkning. Det är lätt att komma ny till Grycksbo. Det är viktigt att ha närhet till fina friluftsområden, skog och vatten, kunna ha djur. Därför bor jag på landsbygden.</p> <p>Fråga 5: Kartan över Grycksbo sakar helt säkrade områden för Natur och friluftsliv samt Grönområde och park.</p> <p>Fråga 6: Området öst om Grycken kan man bygga nära vatten anser jag.</p>	<p><i>I kommentarerna förutsätts att numreringen av kommentarerna hänvisar till de frågor som ställdes i samrådet.</i></p> <p><i>Delar av området är utpekade för utvecklad respektive ändrad markanvändning.</i></p> <p><i>Markanvändningarna pekade ut på övergripande nivå. Inom markanvändningen tätort ingår även vissa grönområden.</i></p> <p><i>Området bedöms inte lämpligt för utbyggnad av större bostadsområden då det är långt till kollektivtrafik. Det är även osäkert om en exploatering i Grycksbo kan bära kostnaderna av en sanering. Synpunkten resulterar inte i några förändringar.</i></p> <p><i>En placering av handel vid väg 69 är beroende av att etableringen kan finansiera de åtgärder som krävs.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras. Skogsbruk på mark som inte tillhör Falu kommun styrs av nationell lagstiftning och enskilda fastighetsägare. Falu kommun äger inga större skogsområden runt Grycksbo.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Området vid Tansberget, elljusspår med mera, pekade ut som Natur och friluftsliv. Synpunkten resulterar inte i några förändringar.</i></p> <p><i>Området öster om Grycken bedöms inte vara lämpligt för utbyggnad av bostäder då det har</i></p>

<p>Fråga 7: Bra att bevara odlingsmark. En levande landsbygd med möjlighet till djurhållning med bete, odling av mat är viktig.</p> <p>Fråga 8: Skogen! Så nära naturskog man kan komma inte plantage!</p> <p>Fråga 9: Är helt emot att bygga öster om rv. 69. Det splittrar byn.</p> <p>Fråga 10: Kartlägg de områden som har historisk prägel, sätt de i samband med det som händer nu och erbjud stöd att ivarata och utveckla dessa områden vare sig det är gamla odlingsmarker eller bebyggelse i tex. klungbyar. Se Bengtsarvet.</p> <p>Fråga 11: Öppna upp Grycksbobanan igen med tex rälsbuss.</p> <p>Gör det behagligt att vänta på bussen. Idag står man i högrafikerad led och väntar. Man får gå långt till busshållplatserna ofta utan övergångsställe eller trottoar.</p> <p>Fråga 12: Jag cyklar. Bilarna kör för fort, där det är 40. Sänk alla hastigheter till max 70 inom Falu kommun. Max 40 i innerstan staden. Det spar miljön och blir mindre otäckt att cykla.</p> <p>Fråga 13a: Nej. Inte i nuläget i Grycksbo.</p> <p>Fråga 14a: Vid Grycksbobanan. (för framtida öppning av denna)</p> <p>Fråga 15: Ja, att bygga ut på östra sidan av rv. 69 anser jag förstöra byn.</p> <p><u>Mina synpunkter på områdesrekommendationerna för Grycksbo:</u> Att flytta Coop till östra sidan av rv. 69 anser jag splittra byn. Vem gagnar det mer än kanske Coop? Området kring Drottningvägen med Coop</p>	<p><i>bedömts vara svårt att ordna in-/utfart till området på ett säkert sätt från väg 69 och förväntas krävas en ny passage av järnvägen. Synpunkten resulterar inte i några förändringar.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras. Se svar på fråga 3 ovan.</i></p> <p><i>Notera. Delar av Grycksbo ligger öster om väg 69 även om den största delen av bebyggelsen och servicen ligger väster om väg 69. Synpunkten resulterar inte i några förändringar.</i></p> <p><i>Uppdatering av kommunens kulturmiljöprogram pågår i en separat process. Bengtsarvet är redan idag utpekad i kommunens kulturmiljöprogram.</i></p> <p><i>Yttrandet skickas till Region Dalarna som ansvarar för kollektivtrafiken i regionen.</i></p> <p><i>Yttrandet skickas till Trafikverket och Region Dalarna som har ansvar för varsin del av busshållplatserna i denna del av kommunen.</i></p> <p><i>Hastighetsreglering styrs inte av den fördjupade översiktsplanen. Falu kommun ansvarar endast för hastighetsreglering i tätorterna på statliga vägar ansvarar Trafikverket för hastighetsregleringen. Yttrandet skickas till berörd avdelning på Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och till Trafikverket.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras. Se tidigare svar på fråga 9.</i></p> <p><i>Se tidigare svar på fråga 1 och 9.</i></p>
---	---

<p>kan utvecklas och göras mer attraktivt. Området är idag en samlingspunkt för invånarna i Grycksbo och är en relativt lugn med lite buller från trafik, lätt för barn och äldre utan bil att ta sig till...men estetiskt ful plats. Använd exemplet från Fisksätra folkets hus och gör något liknande i Grycksbo. Genom att satsa på områdets estetik och utveckling kan man bibehålla den handel som är nödvändig. Det är många som går till butiken idag. Vi bor i Grycksbo för att sammanhållningen och kontakten bybor emellan. Hur påverkas den om vi får en butik vid rv. 69? Jag tror att Grycksbo som samhälle går sönder om man utvecklar östra sidan av byn. I andra tätorter arbetar man bort en barriär som en trafikerad väg innebär. Här vill man i stället införa en barriär som splittrar byn. Hur ska man i tillägg säkra området från trafikbuller?</p>	
<p>AG</p> <p>Tack för pdf för FÖP landsbygden. Som du säger, utgåvan är inte gjord för det formatet, men det blev faktiskt lite klarare att läsa planen i kombination med webben där den egentligen hör hemma. Det har ju stora fördelar att kunna länka dokument och att göra kartorna interaktiva. Utan att känna förhållandena och materialet väldigt väl är det dock väldigt svårt att få en egentlig överblick.</p> <p>Jag anser mig vara en hyfsat duktig läsare av både webbaserat och av planer. Mindre vana ger lätt upp inför omfattningen. Har man ambitionen att förstå vad planen innebär för kommunen som helhet blir det en jätteuppgift, särskilt när svårigheten att orientera sig i dokumentet också kommer till.</p> <p>Upplägget, riktade till specifika områden, för att få in synpunkter är genomtänkt och samrådsredogörelsen fångar upp utfallet på ett bra sätt. Inte desto mindre är det en stor utmaning att göra den webbaserade utgåvan läsbar. Jag har stor förståelse för svårigheterna, men det finns trots allt ett lagkrav på att driva medborgardialogen på ett sådant sätt att många deltar och den demokratiska förankringen blir godtagbar. Så är det inte enligt min mening, så som det ser ut.</p> <p>Jag lägger märke till skillnaden mellan de inledande raderna i samrådsredogörelsen och ditt svar till mig. Dessutom förringas problemet när</p>	<p><i>Den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden följer i sin övergripande struktur Boverkets ÖP-modell. Översiktsplaner, och även fördjupningar som omfattar stora geografiska områden som denna, blir lätt omfattande dokument då de förväntas hantera många olika frågor. Det som skiljer upplägget på planförslaget mot om det hade tagits fram en pdf-version är de interaktiva kartorna, i övrigt fungerar menyn i vänsterkanten och sidan "Översikt innehåll" på samma sätt som en innehållsförteckning. Eftersom de interaktiva kartorna är svåra att omsätta i en pdf-fil så är miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning att en separat pdf-fil skulle öka risken för att missa väsentliga delar av planförslaget. Övergången till mer digitala översiktsplaner innebär självklart lärdomar och möjlighet till förbättringar i varje projekt och i varje steg av processen och inför utställningen gjordes flera justeringar för att det skulle bli lättare att ta till sig planförslaget. Länsstyrelsen har därefter inte upprepat sina synpunkter om planhandlingarnas struktur. Bland annat särredovisas nu ställningstagandena i en grå ruta längst ner på de aktuella sidorna och alla dessa ställningstaganden finns även samlade på en och samma sida i avsnittet "Om planen". Tabeller över den information som går att ta del av via de interaktiva kartorna finns också presenterade för LIS-områden och områden för ändrad eller utvecklad markanvändning för bostäder eller verksamheter. Antalet synpunkter som kom in från privatpersoner under samrådet</i></p>

<p>länsstyrelsens inledande synpunkter ska bemötas. Länsstyrelsens kritik handlar ju förutom tydlighet och läsbarhet också om rättssäkerheten. Bifogar skärmdumpar.</p> <p><i>Skärmdumpar visar de utdrag ur samrådsredogörelsen som yttrandet hänvisar till.</i></p>	<p><i>jämfört med andra fördjupade översiktsplaner pekar på att många har kunnat ta till sig materialet redan i samrådet. Vi har under samrådet och utställningen skickat delar av planförslaget i pappersform till ett mindre antal personer som av olika anledningar inte kunnat ta det till sig via webben. Det är normalt området där personen bor eller äger mark som varit intressant. Hela planförslaget är mycket omfattande och precis som för andra allmänna handlingar så gäller därför kommunens taxa vid önskemål om mer omfattande utskrifter.</i></p>
<p>TF <u>Gällande Skovägen, Bjursås</u></p> <p>Jag anser att fabriksbyggnaderna ej bör rivras då jag anser att de har ett kulturhistoriskt värde samt att det tidigare påpekats att dessa anses värdefulla i kommunens kulturmiljöprogram. Tyvärr verkar det som att exploatören redan bestämt sig för att riva enligt artikel i dagstidningen strax efter godkännandet av planbeskedet.</p> <p>Trots att delar av fabriksbyggnaden idag skymmer en del av utsikten från fastigheten kommer en rivning av dessa samt uppförandet av nya byggnader sannolikt göra större åverkan på utsikten över Rogsjön än vad befintliga byggnader gör idag. Detta kommer försämra attraktionen att vilja bo kvar eller vid försäljning köpa bostaden, vilket kommer att sänka värdet på mina fastigheter.</p> <p>Att exploatören vill inhysa mindre verksamhet i byggnaden ser jag inte som positivt då den lilla verksamhet som redan idag bedrivs där stör till och från. En tilltagande verksamhet kommer således inte minska störningarna.</p> <p>Eftersom infarten till min bostad passerar fabriksbyggnadens område finns det inga garantier för att min fastighet inte stängs av för infart från Skovägen och en ny infart måste anläggas från Pellesvägen med omfattande kostnader som följd. Telefonledningen till min bostad är idag fast ansluten till fabriken huvudbyggnad och måste vid en rivning åtgärdas så att en fungerade telefonanslutning fortfarande kan garanteras.</p> <p>På grund av det korta avståndet mellan min bostad och fabriksbyggnaden gör akustiken mellan byggnaderna att alla ljud förstärks. En</p>	<p><i>Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden lämnade 2021-11-15 positivt planbesked för en fastighet längs Skovägen. Efterföljande detaljplan ska pröva hur fastigheten ska få användas i framtiden och om särskilda krav kommer att ställas på byggnaden med anledning av kulturmiljövärden. Detaljplanen kommer också pröva om påverkan på närboende är acceptabel eller inte. I detaljplaneprocessen analyseras dock inte hur värdet på angränsande fastigheter påverkas av föreslagen exploatering som erhålls ur detaljplanen. Framtida förändringar på bostadsmarknaden är svåra att härleda till en enskild exploatering. Inom och i anslutning till tätorter måste man räkna med att ny bebyggelse kan tillkomma och medföra viss påverkan på den upplevda boendemiljön eller fastighetens värde. Synpunkten resulterar inte i några förändringar i den fördjupade översiktsplanen då frågorna hör hemma i detaljplaneprocessen. Under detaljplaneprocessen kommer sakägare få information och möjlighet att yttra sig. Yttrandet diarieförs för kännedom i detaljplaneärendet.</i></p> <p><i>Se svaret ovan.</i></p>

<p>anledning till att ljudet förstärks är att min bostad ligger högre placerad än fabriksbyggnaden. Rivning och/eller ombyggnation av fabriksbyggnaden kommer därmed att medföra buller och oljud under hela byggprocessen som allvarligt kommer att störa levnadsvillkoren i bostaden.</p>	
<p>CS <i>I yttrandet redovisas även citat från bland annat planbeskedet som yttrandet hänvisar till.</i></p> <p>Det är anmärkningsvärt att i FÖP-markanvändning står att fabriksbyggnaderna bör bevaras, men detta verkar ha försvunnit på vägen via tjänsteskrivelse, PM samt planbesked. Jag anser att det är en formell brist. I slutändan har man ändå som huvudspår att riva fabriksbyggnaderna och bygga tre nya huskroppar, enligt en artikel i DT.se där exploatören intervjuades 3 dagar efter att planbesked givits.</p> <p>Jag tycker också att det ur ett kulturellt perspektiv är viktigt att den gamla fabriken bevaras då den hör till Bjursås historia och byggnaden hör utseendemässigt ihop med min fastighet. Fabrikören som ursprungligen uppförde fabriken, byggde denna bostad i samma stil och bodde sedermera i den. Det vore synd att förvanska områdets karaktär.</p> <p>Dagens fabriksbyggnad (delen med 3 våningar) skymmer utsikten men jag har trots det en fantastisk milsvid utsikt över Rogsjön, byarna och omkringliggande berg, över den låga delen av fabriken. Båda fastigheterna har denna vackra utsikt, till och med från källarfönstren i bostaden. Detta bidrar till en enorm livskvalité och jag njuter dagligen av utsikten. Mina vänner som bor i stadsmiljö säger att det är "juvelen i kronan" samt att det är som en oas mitt i byn. Det var till stor del på grund av utsikten, förutom lugnet, som fastigheterna inköptes och därefter renoverats. Det har lagts ner mycket pengar och arbete på renovering. Min farhåga är att detaljplanen ändras, fabriken rivs och att en tredje huskropp byggs så att den skymmer min vackra utsikt. Detta skulle minska livskvalitén framgent, samt värdet på båda fastigheterna betydligt. Detta yttrade jag mig även om i plansamrådet. Just den vackra utsikten i Bjursås har utkristalliserats över vad som är viktigt och</p>	<p><i>Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden lämnade 2021-11-15 positivt planbesked för en fastighet längs Skovägen. Efterföljande detaljplan ska pröva hur fastigheten ska få användas i framtiden och om särskilda krav kommer att ställas på byggnaden med anledning av kulturmiljövården. Detaljplanen kommer också pröva om påverkan på närboende är acceptabel eller inte. I detaljplaneprocessen analyseras dock inte hur värdet på angränsande fastigheter påverkas av föreslagen exploatering som erhålls ur detaljplanen. Framtida förändringar på bostadsmarknaden är svåra att härleda till en enskild exploatering. Inom och i anslutning till tätorter måste man räkna med att ny bebyggelse kan tillkomma och medföra viss påverkan på den upplevda boendemiljön eller fastighetens värde. Synpunkten resulterar inte i några förändringar i den fördjupade översiktsplanen då frågorna hör hemma i detaljplaneprocessen. Under detaljplaneprocessen kommer sakägare få information och möjlighet att yttra sig. Yttrandet diarieförs för kännedom i detaljplaneärendet.</i></p>

<p>är en återkommande punkt i FÖP och på flera ställen på Falu Kommuns hemsida.</p> <p>I planansökan står det att man ”vill skapa liv och variation i kvarteret”. Jag bor på landet för att njuta av lugnet, förutom utsikten förstås. Allt ljud förstoras enormt från fabriksbyggnaden samt vägen nedanför bostaden. Akustiken är som i en aula. Detta påtalade jag även i samrådsyttrandet.</p> <p>Telefonledningen till min fastighet är fortfarande kopplad via fabriksbyggnaden och måste åtgärdas.</p> <p>Infart/utfart till min fastighet/bostad med adress Skovägen 25 går via fabriksbyggnadens gård ut till Skovägen. Om min utfart byggs för kommer en ny utfart att behöva anläggas mot Pellesvägen med betydande utgifter.</p> <p>Rivning och/eller ombyggnation kommer att generera störande buller under en omfattande tidsperiod. Detta medför svårigheter att t.ex. arbeta hemifrån och en störd tillvaro samt omfattande kostnader för att åtgärda detta t.ex. genom att montera bullerdämpande isolerglas på fönstren.</p> <p>I övrigt har kommunen varit dåliga på att informera om kommande dialogmöte, samråd samt granskning. Våra grannar runtomkring blev mycket förvånade när jag berättade vad som är och varit på gång. Självtåkade jag se det av en händelse, annars hade inte jag heller vetat och kunnat yttra mig. Alla har inte dagstidningar och kanske inte läser på affischtavlan i byns affär, speciellt nu i dessa Corona-tider där man kanske som jag beställer och hämtar maten utanför någon butik. Därav kommer troligen inte kommunen att få in så många yttranden från grannar häromkring.</p> <p>Jag vill till sist säga att det var tråkigt att man från en kommunalanställd tjänsteman vid utställningen/granskning av FÖP, få höra att ”lite får jag väl tåla” när jag uttryckte min oro om förstörd utsikt. All nedlagd tid och kommunala skattemedel som går åt till att ha dialogmöten, samråd samt granskning o.s.v. är onödigt om man ändå inte lyssnar på den som vill yttra sig!</p>	<p><i>Se svaret ovan.</i></p> <p><i>Se svaret ovan.</i></p> <p><i>Se svaret ovan.</i></p> <p><i>Se svaret ovan.</i></p> <p><i>Den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden har annonserats i dagstidningar och gratistidningen Annonssbladet (numera Lokalt i Falun) samt på kommunens hemsida och via Facebook. Det har också affischerats på anslagstavlor runt om inom planområdet och lokala föreningar har fått utskick via mejl. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ser att det är svårt att hitta bättre kanaler än dessa för att sprida informationen.</i></p> <p><i>Då både miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och politiker pratar med flera olika personer på dialogmötena är det inte möjligt att kommentera det specifika uttalandet. Men vi vet att vi ibland talar just om att fastighetsägare ”förväntas tåla” viss förändring. Detta uttryck, eller varianter av det, använder vi för att undvika att bagatellisera den påverkan en förändring faktiskt kan ge samtidigt som vi vill ge en realistisk bild av vad man som fastighetsägare kan förvänta sig för hänsyn vid förändringar.</i></p>
---	---

<p>PGH</p> <p><u>Vision</u></p> <p>”Falun Kommun ska växa”</p> <p>En vision som idag inte känns rätt. Vi är i en pandemi med ett akut klimathot. Vår Jord klarar inte av att försörja hur stor befolkning som helst. En bättre vision kan kanske vara att Falun Kommun är en ”Klimatsmart Kommun”. (Borlänge har visionen ”Möjligheter”)</p> <p>Vi behöver öka vår lokala och nationella livsmedelsproduktion, all jordbruksmark behövs och skall användas. Småskaligt, lokalt och fossilfritt jordbruk skall värnas.</p> <p><u>Grunden i en FÖP för landsbygden</u></p> <p>Vad är grunden i en landsbygd? Är det öppna landskap med jordbruksmark och skogsmark som brukas för lokal livsmedelsproduktion och klimatnytta? Var finns dessa beskrivningar och analyser om hur landsbygdens gröna näringar kan utvecklas med en mångfald av små- och storskaliga lokala enheter inom jord och skogsbruk? Hur stor lokal produktion av livsmedel har vi i Falun Kommun? Hur stor lokal livsmedelsproduktion bör vi ha i Falun Kommun?</p> <p><u>Området vid Hedvägen. Svärdsjö</u></p> <p>Valt område för byggnation i Svärdsjö är mycket olämpligt. Åkermark som brukas av lokal näringsidkare. Jordbruksmark behövs för avsett ändamål och skall ej bebyggas. Kommunen måste värna om bygden i långsiktigt perspektiv där jordbruksmark är en viktig resurs för kommunen och landsbygdens utveckling. Kommunen bör snarast säkerställa att jordbruksmarken åter igen brukas.</p> <p><u>Serviceplan för Falun kommun 2021–2025</u></p> <p>I serviceplanen har serviceorter för 6 serviceorter presenterats med prioriteringar enligt: ”Prioriteringar I Dalarnas regionala serviceprogram 2014–2020 avgränsas servicen till dagligvaror, drivmedel, betaltjänster, paket, försändelser och ombud samt servicepunkter. I Falun kommuns serviceplan har vi valt att använda samma avgränsningar gällande serviceutbud” Sedan finns en handlingsplan med och det är ju bra. Men hur säkerställer kommunen exempelvis att macken i Sundborn finns kvar? Vad har kommunen gjort i frågan?</p>	<p><i>Den fördjupade översiktsplanen ska förhålla sig till kommunens vision och mål, men dessa hanteras i andra processer. Yttrandet vidarebefordras till kommunstyrelseförvaltningens sektor ledningsstöd.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Den fördjupade översiktsplanen hanterar många olika frågor och kan därför bara beröra dem översiktligt. Det finns inga verktyg inom den översiktliga planeringen som kan styra livsmedelsproduktionen i den omfattning som önskas i yttrandet.</i></p> <p><i>Det föreslagna området vid Hedvägen i Svärdsjö tas bort ur den fördjupade översiktsplanen. Området redovisas istället som den angränsande markanvändningen ”Landsbygd”.</i></p> <p><i>Den fördjupade översiktsplanen hanterar lämplig mark- eller vattenanvändning och styr inte hur andra förvaltningar, myndigheter eller privata företag väljer att organisera sin verksamhet i övrigt. Yttrandet skickas till Region Dalarna, kultur- och fritidsförvaltningen och till ansvarig avdelning inom miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.</i></p>
---	---

<p>Är planen bara en pappersprodukt eller vad kommer att realiserats?</p> <p><u>I den tidigare ”Fördjupad översiktsplan för Sundborn” stå det bl a:</u> <u>”Distriktssköterska/Barnvårdscentral</u> Distriktssköterska/Barnvårdscentral har varje vardag mottagning i Sundbornsbyn. Eftersom befolkningsunderlaget i Sundborn motsvarar en hel läkartjänst inom Norslunds vårdcentral har det funnits diskussioner om att flytta ut viss läkarmottagning.</p> <p><u>Biblioteket</u> Sundbornsfilialen, som har öppet två förmiddagar och tre eftermiddagar/kvällar i veckan, är en av dem i kommunen som går allra bäst (hög utlåning per invånare, särskilt på vuxensidan). Det förefaller därför mycket osannolikt att den skulle komma att ifrågasättas.”</p> <p>Idag finns inte ens Distriktssköterska kvar. Vad blev det av detta? Planer är bra, men det krävs ett genomförda av planens intentioner för att den ska vara vård något.</p>	<p><i>Se svaret ovan.</i></p> <p><i>Se svaret ovan.</i></p> <p><i>Se svaret ovan.</i></p>
<p>UJ, ML <i>Till yttrandet finns även ett flertal namnunderskrifter bifogade.</i></p> <p><u>Sammanfattning av inställning till förslaget om framtida möjlig exploatering av Bergslagsängarna, betecknat Hedvägen på plankartan</u> Det är bra att Falu kommun inte längre ser ianspråktagandet av god jordbruksmark som det primära för expansion av Borgärdet med ny bostadsbebyggelse. Intresset för exploatering kvarstår dock inom ett angivet intervall om 10–20 år. Eftersom vi inte anser att skälen mot en exploatering av Bergslagsängarna är tidsbundet motsätter vi oss att området kvarstår för exploatering för följande skäl.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Marken i fråga utgörs av god jordbruksmark som inte utan starka skäl bör tas ur produktion - En exploatering skulle påtagligt skada den unika miljön i Borgärdet med sin mosaik av varierad bostadsbebyggelse, levande jordbruksmark, ängar, skog, sjöar och vattendrag, och därmed också ortens attraktionskraft och förutsättningar som turistmål 	<p><i>Det föreslagna området vid Hedvägen i Svärdsjö tas bort ur den fördjupade översiktsplanen. Området redovisas istället som den angränsande markanvändningen ”Landsbygd”.</i></p>

<p>- Förslaget skadar företaget på orten genom att god jordbruksmark tas ur drift och hindrar/försvårar även den djurhållning som finns kvar i själva byn, vilket skulle ta bort den lantliga karaktär som är så viktig för oss som bor och verkar i Borgärdet. Vi vill att det även i framtiden ska finnas betande djur i Borgärdet.</p> <p><u>Utveckling av skälen till vår inställning</u> Den fördjupade översiktsplanen för bl.a. Borgärdet var aktuell i samband med förra valet och frågan togs upp av oss bybor vid ett möte i Missionskyrkan i Boda med de politiska partierna. Då angav i princip samtliga partier, med undantag för Moderaterna som inte hade någon särskild inställning, att det inte skulle bli fråga om någon exploatering av Bergslagsängarna. Alla var måna om att värna jordbruksmarken och bedyrade att den inte skulle exploateras. Det löftet synes nu brutet eller är det fråga om en tjänstemannaprodukt? För oss var det dock väldigt viktigt att få ett sådant löfte.</p> <p>Byarna i Svärdsjö med Borgärdet som centralpunkt utgör en i det närmaste unik landsbygd i form av en mosaik av odlingslandskap, sjöar, vattendrag och levande byar. Även inne i Borgärdet avspeglar sig detta med ett levande jordbruk. Successivt har dock denna mosaik av åker, hagar och blandad bebyggelse naggats i kanten. Det är till del naturligt och försvarligt, men det finns starka skäl för att inte ytterligare tränga undan jordbruket i området, dels för att det riskerar att reducera Borgärdet till ett ordinärt bostadsområde utan det liv och karaktär som det har idag, dels för att en exploatering av Bergslagsängarna skulle ta bort viktig jordbruksmark.</p> <p>Även om planerna synes ligga några år framåt i tiden kommer det att påverka hur vi ser på vårt framtida boende och verkande i bygden. För den/de jordbrukare som drabbas är det naturligtvis en uppenbar nackdel att veta att kommunen har för avsikt att exploatera jordbruksmarken, men även för oss som valt att flytta hit för att kunna bo på landet och även kunna ha djur. På Borgärdet 16:4 finns det idag en ny generation som vill fortsätta att bedriva djurhållning på den fastighet som ägts av familjen i generationer. Att exploatera den</p>	<p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p>
---	--

angränsande marken med hyreshus och radhus kommer göra att den betesmark som idag gränsar till åkermarken kommer att bli helt kringrädd av bostäder, vilket med stor säkerhet kommer att jaga bort denna generation från att fortsätta verka och leva i Borgärdet. Är det så vi vill ha det. Nej, vi vill att det ska vara möjligt att föra traditionen vidare och att det även i framtiden ska finnas betande djur i Borgärdet.

Jordbruksmarken är enligt 3 kap. 4 § miljöbalken av nationell betydelse och ska så långt möjligt skyddas mot exploatering för annat syfte. Viss hänsyn har tagits till detta genom att Västeräng med ängsmark av betydande lägre kvalitet för jordbruket förordats i det korta perspektivet. Vi anser dock inte att det är tillräckligt.

Bergslagsängarna (Hedvägen) har god bördighet och bör inte exploateras enkom för att den är lättillgänglig och lättexploaterad samt ägs av kommunen. Skälet till att den är lättexploaterad är ju just det faktum att den är jordbruksmark och därmed lätt att ta i anspråk. Menar våra politiker något alls med att värna landsbygden och jordbruket annat än i våra högproducerade slättbygder, ska inte denna typ av mark exploateras för bostäder. I sådant fall innebär 3 kap. 4 § miljöbalken inget alls när det kommer till kommunal planering.

Vi är inte emot att det sker en viss expansion och utveckling av Borgärdet, men det måste ske med respekt för de värden som skapat Borgärdets attraktionskraft. Vi som bor och lever i Borgärdet är mycket angelägna om att byns karaktär inte utplånas. Blandningen av kvarvarande jordbruksmark, vatten, bostäder, affärer och andra arbetsplatser är det som gör Borgärdet och hela Svärdsjö unikt och attraktivt både för boende året runt och för turism. En fortsatt utveckling bör inte ske på bekostnad av dessa värden och då i synnerhet inte genom att ta bort de sista delarna av levande jordbruksmark i centrala Borgärdet.

Sammantaget anser vi att det krävs mer eftertanke bland ansvariga politiker innan beslut fattas om den långsiktiga utvecklingen av Borgärdet. Det duger inte att före ett val lova en sak och sedan ett antal år efter smyga in samma exploateringsplan som man påstått sig ta avstånd från inför ett val. Vi vet att det varit få som tagit del av samrådsmaterialet, men det kan bero på att de flesta faktiskt trott att det som sades inför

Noteras.

Noteras.

Noteras.

<p>förra valet faktiskt skulle gälla. Se nu till att det blir så.</p>	
<p>ÅH</p> <p>Denna FÖP inriktar sig på de flesta KYRK och/eller BUTIKS tätorter i Falu Kommun och dess roll bör få ett ökat intresse i den kommunala planeringen samtidigt som det inte får bli stelbent byråkrati som hämmar lokala initiativ. Några förslag till tillvägagångssätt:</p> <p><u>Ungdomsmedverkan</u></p> <p>Ungdomar behöver i en större grad involveras i tankegångarna över hur våra bygder kan komma att utvecklas. Ett förslag till upplägg vore att eleverna i på högstadierna i Bjursås och Svärdsjö får i uppdrag att presentera sin syn på sina hembygder och presentera detta för politisk förtroendevalda och kommunala tjänstemän, det ska givetvis vara så att det är eleverna som är sakkunniga och det ska nog gå att se till att det finns en ungdom som kan vara fadder till varje äldre som kan förklara hur framtiden kan komma att se ut. Elevrådet bör givetvis involveras. En lunch i skolmatsalen med faddern är en lämplig avslutning</p> <p><u>Lokal kommunal samordning</u></p> <p>Ett upplägg liknande det som gjordes med en arkitekturvandring i Falu tätort bör genomföras med en start i båda högstadium skolorna (Bjursås och Svärdsjö). Där det ska finnas en bred representation från kommunala nämnder, förvaltningar och bolag och där på plats se vilka kommunala verksamheter som finns och hur de kan samverka utvecklas. Denna heldag borde även kunna samordnas med förslaget om ungdomsmedverkan</p> <p><u>Lokala utvecklingsplaner</u></p> <p>De lokala utvecklingsplanerna bör få en starkare ställning i hur vi ska tänka och utveckla bygderna.</p> <p>De bör finnas tillgängliga på samma digitala sida där batteriet med översiktsplan och alla fördjupningar finns, det finns också möjlighet att snabbare uppdatera dessa, för tyvärr så kan det nog vara så att denna FÖP riskerar att vara inaktuell i delar innan den blivit antagen</p>	<p><i>Inom framtagandet av landsbygdsprogrammet, vilket i vissa delar samordnades med den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden, genomfördes utöver ett dialogmöte i varje kommunal del på landsbygden också dialogmöten med två ungdomsgrupper, dels på högstadiet i Bjursås och dels på fritidsgården i Enviken. Den fördjupade översiktsplanen har nu kommit så långt i processen att ytterligare dialog inte är aktuellt att genomföra.</i></p> <p><i>Se svaret ovan.</i></p> <p><i>Lokala utvecklingsplaner är de lokala intresseföreningarnas syn på utvecklingen i den egna kommundelen medan översiktsplanen och fördjupningar av denna är kommunens syn på mark- och vattenanvändningen och bebyggelsens utveckling och bevarande. Att redovisa dokumenten på olika sidor hjälper till att förtydliga att de har olika syfte och olika avsändare. Fördjupade översiktsplaner utformas normalt med en tidshorisont på kring 20 år. Lagändringar och ändrade förutsättningar kan dock alltid inträffa ändå.</i></p>

<p>KL</p> <p>Jag har inte kunnat se alla detaljer i FÖP för Bjursås och har därför inga större invändningar, utan att allt byggande/boende sker på ett hållbart, ekonomisk och miljömässigt bra sätt. Detta beskrivs närmare i Översiktsplan Falun Borlänge punkt 2 till 2.5.</p> <p>Jag vill främst bevara den delvis bebyggda kulturmarken norr om kyrkan. p.1. Jag visar också att det finns mark för ett fortsatt tätortsnära byggande p. 4 och 5.</p> <p>Detta innebär för Bjursås:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inget byggande på jordbruksmark för permanent boende, fritidsboende V, N, Ö om Dössberget enl. områdeskartan K(n) i FÖP. Jag delar inte Sockenrådets förslag att minska detta område. Boende i attraktiva lägen måste stå tillbaka för ett mera hållbart tätortsnära boende. 2. Fritidsbostäder byggs med nuvarande regler. 3. Anläggningar för sport och fritid se ÖP punkt 2 sista stycket. 4. Fortsatt byggande skall helst ske inom tätorten. Mark finns för enskilda hus, gruppboende, flerfamiljshus (skovägen 29) Jag bifogar 3 kartor med prickade områden för detta. Karta 1–3 (ingen exakt markering av marken, men jag har gått runt sett dessa platser). <p>5 Senior/äldreboende (boende utan eget bilbehov.) Storgården 3: 13 suterräng + 1 vån. bil. karta 4. Vid Sandtägtsgården suterräng + 3 vån. bil. karta 4.</p> <p><i>Till yttrandet hör också 4 kartor, de tre första hör till punkt 4 och den sista till punkt 5.</i></p>	<p><i>Noteras. Översiktsplan FalunBorlänge ligger till grund för den fördjupade översiktsplanen.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras. Inga ändringar har gjorts för området i fråga vilket bedöms vara i linje med önskemålet i yttrandet.</i></p> <p><i>Detta styrs av nationell lagstiftning, den fördjupade översiktsplanen gör inte skillnad på fritidsboende och permanentboende.</i></p> <p><i>Noteras. Översiktsplan FalunBorlänge ligger till grund för den fördjupade översiktsplanen.</i></p> <p><i>Noteras. Den fördjupade översiktsplanen förespråkar att nya bostadsområden av större storlek ska ligga i direkt anslutning till serviceort eller annan tätort med befintlig kommunal service. Vissa av de utpekade områden är redan utpekade i den fördjupade översiktsplanen för landsbygden och inga nya områden pekas ut innan antagandet. Synpunkten resulterar inte i några förändringar.</i></p> <p><i>Noteras. Den ena platsen är förhållandevis nyligen planlagd som naturområde. Yttrandet skickas vidare till Omvårdnadsförvaltningen och Kommunstyrelseförvaltningens sektor service som ansvarar för hur och var vårdboenden ska finnas/byggas.</i></p>
<p>Föreningar, företag och övriga intressenter</p>	
<p>Ellevio</p> <p>Vi har regionnätledningarna och stationerna inom planområdena, dessa försörjer bland annat Falu landsbygd med el. Ledningarna finns redovisade i bakgrundskartan.</p>	<p><i>Noteras.</i></p>

<p>De ledningar och andra anläggningar som bedöms påverka eller påverkas av planförslaget i de delar vad avser utveckling/förändring är i Svärdsjö och Grycksbo. I samband med utbyggnad eller andra åtgärder inom dessa områden förutsätter vi att vi är remissinstans. Vi har en 130 kV-ledning som går söder ut från Grycksbo, vi har sedan 2018 ett koncessionsbeslut för att bygga om och bygga till denna med ytterligare en 130 kV-ledning. De två ledningarna kommer att sambyggas. Om vi berörs av plan- eller bygglovsärende förutsätter vi att vi blir remissinstans.</p>	<p><i>När Ellevios ledningar bedöms beröras av plan- eller bygglovsärenden skickas ärendet på remiss till Ellevio.</i></p>
<p>Bjursås Sockenråd och Bjursås Hembygdsförening Bjursås sockenråd företräder hela Bjursås socken, med centralorterna Bjursås och Sågmyra med omgivande byar. "Bjursås" omfattar i det följande hela Bjursås socken.</p> <p><u>Allmänt</u> Från Bjursås sockenråds sida är vi både förundrade och oroade över att geografiska förutsättningar kan tolkas så olika: det som i Bjursås ses som positivt, ett böljande landskap med fantastiska lägen uppfattas, enligt kommentarerna till samrådsberättelsen, mestadels som problem och hinder.</p> <p>En översiktsplan är just översiktlig, men vi ser en stor risk för att de ställningstaganden som görs i planen under lång tid kraftigt kommer att begränsa och försvåra möjligheterna att utnyttja de attraktiva lägen som Bjursås erbjuder för nybyggnation, för både permanent- och fritidsboende. Att avvisa dessa lägen som tekniskt olämpliga tyder på en ovilja att hitta de lösningar som vi menar finns. Vi är självklart medvetna om de tekniska och logistiska utmaningar som finns. Vad vi saknar är en helhetssyn, där svårigheterna vägs mot de värden som ligger i att möjliggöra byggnation i de attraktiva lägen Bjursås erbjuder. Det här är heller ingen fråga för enbart kommundelen Bjursås, nya skatteintäkter kommer hela kommunen till godo.</p> <p>Byggnation i kuperade områden är inget unikt, vi behöver bara gå till våra grannkommuner, där Plintsborg, Tällberg och Lerdal är exempel på detta. Det visar att det går att öppna upp</p>	<p><i>Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen förtydligar att Bjursås sockenråd och Bjursås Hembygdsförening företräder sina respektive föreningar inom det angivna området.</i></p> <p><i>Noteras. Översiktsplanens syfte är inte att klassificera förutsättningar som problem eller hinder utan att utifrån de förutsättningar som finns visa på kommunens önskade utveckling inom planområdet. Eftersom olika förutsättningar kan ges olika vikt i en avvägning är det möjligt att komma till olika slutsatser om perspektiven skiljer sig åt.</i></p> <p><i>Önskemål om förändringar måste alltid prövas i det enskilda fallet på grund av att översiktsplanen är just översiktlig, exempelvis i gränzoner kan en mer detaljerad studie av platsen i vissa fall resultera i ett annat ställningstagande i nästa skede. Översiktsplanens syfte är dock att i ett tidigt skede se vilka förutsättningar som finns i ett område och redovisa en lämplig utveckling utifrån dessa förutsättningar. Inga områden i Bjursås har ett utpekad nybyggnadsförbud i den fördjupade översiktsplanen utan alla rekommendationer handlar om att visa på förutsättningarna för att i nästa skede välja rätt platser att bygga på.</i></p>

<p>attraktiva lägen utan att våldföra sig på bygdens karaktär.</p> <p><u>Förslag på byggbara områden</u> Se bilaga, ”Yttrande FÖP landsbygden KS0835/18 (bilaga 1). I denna föreslår Sockenrådet en prioritering för Bjursås centralort med omgivning. Prioriteringsordningen är ett förslag som kan ändras utifrån aktuella förutsättningar. Se även bilaga 3, kompletteringar. Sågmyra centralort med omgivning beskrivs i egen bilaga (bilaga2).</p> <p>Vi vill även peka på problemen med området väster om väg 69, byn Kullgärdet m.fl. Trafiksituationen gör att området isoleras, vilket är ett ytterligare exempel på att förhållandena kring genomfarten måste förbättras.</p> <p><u>Bostadsformer</u> Ovan har vi pekat på de attraktiva lägen som finns, då främst för villabebyggelse. Även andra boendeformer behövs: Omsorgsboende, här är Bjursås utpekad som nästa nybyggnadsplats för boende för hög omsorg/demens. Här menar vi att ett nybygge är den bästa lösningen. Den nuvarande Bjursåsgården kan med sitt centrala läge med fördel omvandlas till någon form av trygghetsboende.</p> <p>Trygghets/seniorboende: en utökning av denna typ av bostäder behövs för att komma över de inlåsnings effekter som finns i boendekedjan idag. Detta gäller i hög grad även Sågmyra. En viktig fråga här är avskräckande höga hyreskostnader, kan ägar-bostadsrättslägenheter vara en väg framåt?</p> <p>Instegs/förstaboende: För unga som väljer att stanna i bygden eller vända tillbaka efter studier behövs boende till rimlig kostnad.</p> <p><u>Fabriksområdet Sågmyra</u> Området har stor potential för etablering av varierande verksamheter. I anslutning finns</p>	<p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Falu kommun har lyft frågan om säker passage förbi väg 69 med Trafikverket i samband med den åtgärdsvalsstudie som gjorts. Större åtgärder som exempelvis planskild passage är inte prioriterad av Trafikverket och behöver därför finansieras på annat sätt. Eftersom väg 69 är statlig så är Trafikverket ansvarig för ut- och ombyggnationer. Regionala projekt prioriteras och finansieras av Region Dalarna via länstransportplanen. I miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens löpande arbete ingår att driva på för att projekt i kommunen ska genomföras i den ordning kommunen förespråkar.</i></p> <p><i>Den fördjupade översiktsplan skiljer inte på olika typer av bostadsformer i användningskartan. Hur omvårdnadsförvaltningen organiserar sin verksamhet styrs inte av den fördjupade översiktsplanen.</i></p> <p><i>Kommunen bygger inte trygghets-, senior-, eller instegsboenden. Yttrandet skickas till Kopparstaden.</i></p> <p><i>Se svaret ovan.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p>
---	--

tomtmark lämplig för industriverksamhet, se bilaga 2.

Markägare/entreprenörer

Privatägd mark finns tillgänglig. I några fall bedömer vi att mark kommer att läggas ut till försäljning redan under våren. Lokala såväl som regionala entreprenörer har visat intresse för att exploatera. För att möjliggöra bostadsbyggande ser vi gärna att kommunen utnyttjar sin förköpsrätt.

Besöksnäring/turism

Turism och besöksnäring är av ökande betydelse för socknen. Det är viktigt för turism- och besöksentreprenörerna, men även för butiker och andra näringsidkare. Dessutom ger de aktiviteter och verksamheter som genereras förutsättningar för en ökad livskvalitet för kommunens invånare och möjlighet att locka nya permanentboende. En ökad möjlighet till attraktivt fritidsboende behövs, även det något som på sikt kan medföra nyinflyttning på permanent basis. Inom sockenrådet finns en arbetsgrupp som arbetar med leder, både för cykel, skidor och vandring. Ett intressant område för fritidsboende, med möjlighet till ski-in/ski-out, finns efter Björnsbergsvägen i närheten av Bjursås Berg & Sjö. Här kommenteras i samrådsberättelsen att ett sådant område inte är lämpligt utifrån risken att ”bygga ihop” det med Bjursås. Vi menar att området väl kan utnyttjas även med hänsyn till detta. Vidare ställer vi oss frågande till den risk som beskrivs. Tvärtom menar vi att samarbete och samsyn mellan turism/ besöksnäringen och orten i övrigt ger en dynamik och synergi som kommer alla till godo.

Dössberget, som drivs av Bjursås hembygdsförening, är ett viktigt besöksmål, något som inte minst visat sig under pandemiåren. Här finns också en för kommunen unik utescen, vars potential kan utnyttjas för alla typer av evenemang.

Vid Korsvägen i Bjursås finns Björsgården, tidigare kontor för Handelsbanken. Fastigheten ägs av hembygdsföreningen. Här arbetar hembygdsförening och sockenråd för att skapa en port till Bjursås/Sågmyra under parollen ”Upptäck Bjursås”.

Noteras, yttrandet skickas för kännedom till ansvarig avdelning inom Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Noteras, varken den fördjupade översiktsplanen eller detaljplaner gör skillnad på fritidsboende och permanentboende. Frågan om byggnation söder om skid- och friluftslivsanläggningen i Bjursås hanterades i det planprogram som finns för området och som antogs av kommunfullmäktige 2021-07-13. Det ansågs då lämpligast att i första hand lokalisera ny bebyggelse i den norra delen där det också är naturligt att placera ytterligare service.

Noteras.

Noteras.

<p><u>Miljö- och kulturfrågor</u> En grundförutsättning för att komma dit vi vill är att i alla skeden ta hänsyn till och arbeta utifrån de förutsättningar Bjursås/Sågmyra erbjuder vad gäller miljö, byggnadssätt och kulturvärden. Att exploatera utan dessa hänsyn vore totalt kontraproduktivt, en syn som alla intressenter delar. Denna hänsyn ligger till grund för de förslag som ges i bilagorna</p> <p><u>Tekniska frågor/ topografi</u> Det kuperade landskapet beskrivs som ett hinder för byggnation. Se bilaga 3 för våra kommentarer till detta.</p> <p>Vår förhoppning är att framtagandet av en fördjupad översiktsplan inte ska landa i en passiv bevarandeplan, utan istället kunna ses som en utvecklingsplan där kulturarvet är en grundbult.</p> <p><i>Bilaga 1 är det yttrande som skickades in för samrådsversionen av den fördjupade översiktsplanen rör delar av landsbygden. Yttrandet besvarades i samrådsredogörelsen.</i></p> <p>Bilaga 2: <u>Kompletteringar till FÖP, för Sågmyra</u> Jag har inventerat dom förslagna områdena i Sågmyra och vill komplettera dem.</p> <p>Område 17: Byggbar mark har identifierats vid Hällgårdarna (Prosgårdarna). Håller jag med om, men vid Sågmyra Byggnadsvård finns det ingen ledig mark att bygga på.</p> <p>Område 18: Är ett fungerande område för att bygga fritidshus på.</p> <p>Område 16: Jag vill utveckla och döper om det till 1–3 se bifogad kartbild.</p> <p>Område 1: Markerat med lila linje är ett lämpligt område för fritidshus.</p> <p>Område 2: Markerat med blå linje. Byggbar mark för fastboende, ner mot Årbojsjöns strand. Detta område är taget i anspråk på 1940–1950 talet till brädgård för sågen som låg på andra sidan vattnet mitt i mot. Tio meter in från vattnet är det en höjd skillnad på 4 m där är den blå linjen markerad. I närområdet går huvudstammen för VA nätet. Samt el och fiberkanalisation finns i området.</p>	<p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Se tidigare svar på synpunkten under rubriken Allmänt.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras. I Sågmyra redovisas inte områden för utvecklad eller ändrad markanvändning då beskrivningen av lämplig bebyggelseutveckling bedöms vara tillräcklig vägledning för att pröva framtida önskemål om förändringar.</i></p>
--	---

Område 3: vill jag komplettera med att man får bygga trygghetsboende för dom äldre och ungdomsboende/studentboende till dom yngre för att utveckla byn med när inget sådant finns i dagsläget.

Förslag på hus som får byggas är enplans hus med 2 st ettor och 2 st tvåor per byggnad. Det är ett centralt läge för dom äldre, nära till kollektivtrafiken till Falun och Leksand. Område 2 och 3 är förankrat med markägaren som är positiv till detta.

Område 4: Är lämpligt att göra industritomter av när det ligger bredvid ställverket och bakom den stora fabriksbyggnaden.

Det är viktigt att FÖPEN blir bra när byggplanen i Sågmyra blev hävd 2012 och ingen ny plan är gjord.

Bilaga 3:

Kompletterande yttrande FÖP Bjursås och Sågmyra, 2022-01-18

Ett antal förslag på bostadsutvecklingsområden som sockenrådet föreslagit (se bilaga 1, Yttrande FÖP landsbygden KS0835/18) har i samrådsberättelsen avvisats som för branta för byggnation.

Vi har undersökt befintliga vägars lutningar i Bjursås som, trots brant lutning, fungerar bra. Dössbergsbacken är den som har brantast lutning, ca. 20–22%. Backgårdsvägen lutar som mest ca. 15–17%. I andra kommuner bygger man nya lokalgator med brantare lutningar än de 8% som i detta sammanhang nämnts som maxgräns. Ett exempel är Sundsvall, i vars centrala delar man nu bygger på ett nytt exploateringsområde där vissa gator har lutningar överskridande 15%, som högst 18%. I Bjursås lutar marken kraftigt, därav namnet, ”Dalarnas Schweiz”. Vi menar att det i FÖP:en måste framgå att detta är en av Bjursås styrkor som bör värnas och inte se den kuperade terrängen som en svaghet. I Bjursås behöver särskilda anpassade riktlinjer tas fram där väglutningar tillåts gå upp till åtminstone 18% detta då det bevisligen fungerar bra i andra kommuner.

Detaljplanen i Sågmyra upphävdes främst för att ta bort en radikal trafikomläggning som aldrig genomförts, men det ansågs även underlätta för förändring av befintlig bebyggelse eftersom bestämmelserna var omoderna.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen noterar att sockenrådet har en annan syn på väglutningar än förvaltningen. Efter kontakt med motsvarande förvaltning i Sundsvalls kommun bedömer miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen att förvaltningens syn på väglutningar inte skiljer sig nämnvärt. Bedömningen av de föreslagna områdenas lämplighet har inte enbart gjorts utifrån väglutningar, utan alla områdets förutsättningar har räknat in, tex. avstånd till befintligt VA-nät, påverkan på landskapsbild, markförhållanden med mera. Särskilt i befintliga miljöer kan det dock bedömas vara svårt att åstadkomma lösningar med rimlig påverkan på närliggande fastigheter till rimliga kostnader.

<p>Komplettering enligt benämningar i bilaga 1. <u>Område 1 benämnt B</u> Här har vi tittat närmare på möjligheterna med en arkitekt som bedömer att det går att få in ca. 20 tomter för friliggande villor på denna yta. Infart ordnas i huvudsak via Storgårdsvägen antingen via den i detaljplanen fastställd vägkorridoren vid Storgården alternativt via nuvarande infart till förskolan. Redan i fastställande av detaljplanen för Storgården togs höjd för framtida exploatering NV om Storgården därför planlades redan på 70 talet en vägkorridor ovanför storgården förbi ladugården för detta ändamål.</p> <p><u>Område 2 benämnt B</u> Här har vi med en vägingenjör undersökt möjligheterna att få till en väg genom området som har rimliga lutningar <15% och det går bra. Området lutar mot SV och har vissa fina platåer, det går att få till ca. 8–12 tomter för suterrängvillor och dessa skulle få en väldigt fin utsikt över Rogsjön. Området är huvudsak i skogsmark och kommer inte synas från den fina utsikten vid Hanses hällar</p>	<p><i>Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning av området har inte förändrats. Inga ytterligare områden för bostäder pekas ut.</i></p> <p><i>Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning av området har inte förändrats. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen förtydligar att önskemål om enskilda förtätningar i området fortfarande kan prövas.</i></p>
<p>Hyresgästföreningen Falun Det stora antalet invånare i kommunen med födelseår 1945–55 (efterkrigsboomen) är nu i en ålder när extra trygghet och omsorg ofta behövs i boendet. Det är därför viktigt att senior- och trygghetsboenden byggs även i de mindre tätorterna på landsbygden. I speciellt Rönndalen ser vi ett akut behov. Vi vill därför att kommunen avsätter mark åt sådant i den här planen i alla orter med minst 500 invånare.</p>	<p><i>Den fördjupade översiktsplan skiljer inte på olika typer av bostadsformer i användningskartan. Kommunen bygger inte trygghets- eller seniorboenden. Yttrandet skickas till Kopparstaden.</i></p>
<p>Naturskyddsföreningen i Falun <u>Synpunkter på utställd fördjupad översiktsplan för delar av landsbygden i Falun</u> Naturskyddsföreningen i Falun anser att det är viktigt att delta i samtalen kring kommunens planer och har i princip ambitionen att komma med såväl övergripande som detaljerade synpunkter. Naturskyddsföreningen kommer tyvärr sent in i planprocessen. Detta yttrande begränsas därför till ett par centrala frågor som dels berör delaktigheten i planförarbetet, dels sakinnehållet om byggande på landsbygden. Kort berör vi även transportfrågorna.</p> <p><u>Läsbarhet</u></p>	<p><i>Noteras. Utskick har skett till Naturskyddsföreningen på samma e-postadress både i samrådet och utställningen.</i></p>

Plandokumentet är mycket omfattande, drygt 300 sidor och har dessutom länkar till andra kommunala ställningstaganden. Det är naturligtvis bra att man försöker hålla ihop planerna i kommunen. Så ska det vara för att kunna få en genomtänkt utveckling. Det ställer emellertid stora krav på presentationen för att den lagstadgade medborgardialogen ska kunna ge ett demokratiskt godtagbart resultat. Naturskyddsföreningen noterar att kommunen har blivit skickligare på att göra de webbaserade planerna mer tillgängliga, men det arbetet behöver ytterligare utvecklas. Formatet har stora fördelar då man kan länka dokument och skapa ett samspel med användarna i exempelvis kartpresentationerna. En förbättrad läsbarhet bör innebära att onödiga missförstånd kan undvikas och i bästa fall ge en relevant dialog om planens innehåll. Vi ber om överseende för eventuella irrelevanta synpunkter.

Emellertid är det svårt att söka information i texten. Indexeringen är till exempel rudimentär och denna funktion måste förbättras för att ge nödvändiga sökmöjligheter och överskådlighet. Vidare saknas korskopplingar mellan karta, text, definitioner, beteckningar mm. Kartunderlaget är också av sådan beskaffenhet att det är svårt att göra egna gis-analyser. Ambitioner om ökad tillgänglighet genom digitalisering kan dessvärre resultera i att utesluta olika grupper i samhället. Det kan exempelvis handla om äldre eller resurssvaga som inte får möjlighet att tillgodogöra sig information och därmed möjlighet att ge sina synpunkter i de kommunala planprocesserna. En teknisk uppgradering måste beakta denna svårighet.

Upplägget för medborgardialogen är på ett genomtänkt sätt riktat för att få in synpunkter för specifika områden. Vi tror att det fungerar ganska bra. För den som emellertid har ambitionen att förstå planens inriktning/innebörd och de långsiktiga konsekvenserna av förändrad markanvändning på en mer övergripande och principiell nivå är dock planen svår att ta till sig. Bristfälligheter gör det svårt att utläsa målkonflikter både på karta och i text, samt att hitta någon motivering till hur kommunen gjort avvägningar mellan motstridiga mål. Det fordras en extraordinär kunskap om förhållandena och materialet för att kunna orientera sig i dokumentet. När läsbarheten är ringa blir tyvärr också tydligheten lidande. Vart är vi på väg är

Den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden följer i sin övergripande struktur Boverkets ÖP-modell. Översiktsplaner, och även fördjupningar som omfattar stora geografiska områden som denna, blir lätt omfattande dokument då de förväntas hantera många olika frågor. Övergången till mer digitala översiktsplaner innebär självklart lärdomar och möjlighet till förbättringar i varje projekt och i varje steg av processen och inför utställningen gjordes flera justeringar för att det skulle bli lättare att ta till sig planförslaget. Länsstyrelsen har därefter inte upprepat sina synpunkter om planhandlingarnas struktur. Bland annat särredovisas nu ställningstagandena i en grå ruta längst ner på de aktuella sidorna och alla dessa ställningstaganden finns även samlade på en och samma sida i avsnittet "Om planen". Tabeller över den information som går att ta del av via de interaktiva kartorna finns också presenterade för LIS-områden och områden för ändrad eller utvecklad markanvändning för bostäder eller verksamheter. Vi har under samrådet och utställningen skickat delar av planförslaget i pappersform till ett mindre antal personer som av olika anledningar inte kunnat ta det till sig via webben. Planförslagets konsekvenser redovisas i ett eget avsnitt.

Antalet synpunkter som kom in från privatpersoner under samrådet jämfört med andra fördjupade översiktsplaner pekar på att många har kunnat ta till sig materialet redan i samrådet. Den fördjupade översiktsplanen har nu kommit så långt i processen att ytterligare dialog inte är aktuellt att genomföra.

Se svar ovan.

den fråga som läsaren ställer sig, vilka är planens konsekvenser? Föreningen delar länsstyrelsens synpunkter som framkommer i samrådsredogörelsen under rubrikerna ”Planhandlingarnas struktur” och ”Ställningstagande och konsekvenser”.

Naturskyddsföreningen föreslår att kommunen avsätter ytterligare resurser för att demokratiskt förankra planerna. Det är viktigt att fundera på upplägg och hur en webbutgåva kan kombineras med pappersmedia och fysiska dialogmöten. De webbaserade planhandlingarna bör också kompletteras med ytterligare tekniska lösningar.

Byggande på landsbygden

Översiktsplanen behandlar utvecklingen av områden som ligger nära de så kallade serviceorterna. I övrigt hänvisar man till andra fördjupade översiktsplaner för delar av kommunen, antagna eller under görning. Viktiga delar av planen ägnas åt var och hur det skulle kunna vara lämpligt att uppföra nya bostäder. Några huvudspår i planen är förhållandet till jordbruksmarken och områden benämnda ”landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)”. Till det vill vi lägga det allmänna strandskyddet.

Naturskyddsföreningen är oroad över hur ett förändrat regelverk kommer att påverka dels den biologiska mångfalden efter stränder, dels hur allmänhetens tillträde kommer att bli i praktiken. Även om regelverket kommer att stipulera skyddsavstånd vet vi att allmänheten har mycket svårt att avgöra om tomtmarken är legal eller skenprivatiserad. Naturskyddsföreningen tycker det positivt med landsbygdsboende och de flesta föredrar att bo invid en sjö. Föreningens bestämda åsikt är att exploateringar måste vägas mot allmänhetens rätt att vistas i attraktiva delar av naturen. Det är något som vi anser vara viktigt för att få naturkänsla och i förlängningen ge invånarna motiv till att skydda de värden som naturen ger oss. Det är då extra viktigt, som ovan anförts, att översiktsplanen blir tillgänglig och läsbar så att konsekvenser av exempelvis ny bebyggelse blir möjliga att värdera för kommunens medborgare.

Exploatering på jordbruksmark

Planen förefaller vara tydlig med att jordbruksmark inte ska exploateras. I planen följer sedan en manual för att utröna när undantag ska vara möjliga. I princip är det

Den fördjupade översiktsplanen har nu kommit så långt i processen att ytterligare dialog inte är aktuellt att genomföra.

Noteras.

Noteras. Den fördjupade översiktsplanen är framtagen utifrån gällande strandskyddslagstiftning.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen noterar att Naturskyddsföreningens och förvaltningens syn på hanteringen av jordbruksmark skiljer sig åt. Länsstyrelsen har i

<p>samhällsintresset som avgör om en exploatering ska tillåtas. En fastighetsägares egenintresse ska inte ha betydelse. Det är en hållning som även Naturskyddsföreningen omfattar. När vi tittar på föreslagna nya exploateringsområden är det dock förvånande att det ändå finns så många undantag. Och trots de strikta kriterierna verkar ändå slutresultatet kunna landa i ett politiskt godtycke.</p>	<p><i>sitt granskningsyttrande inga synpunkter på kommunens avvägningar för jordbruksmarken gällande områden för utvecklad eller ändrad markanvändning.</i></p>
<p>Enligt PBL 2:2 ska MB 3 kap tillämpas vid prövning av lov och förhandsbesked. Föreningen anser det lämpligt att planen också innehåller ett avsnitt som kortfattat, exempelvis i form av ett flödesschema, redogör för innebörden av prövningen.</p>	<p><i>Noteras. Synpunkten resulterar inte i några förändringar då den fördjupade översiktsplanen skulle bli än mer omfattande om den även skulle redovisa hur olika beslutsprocesser går till.</i></p>
<p><u>Det allmänna strandskyddet</u> <i>Stycket inledning med en redovisning av Strandskyddsutredningens betänkande.</i></p>	
<p>I de avseenden som den nya lagstiftningen vill åstadkomma finner Naturskyddsföreningen i Falun det rimligt med en mer pragmatisk hållning till avstånden i strandskyddet. ”I ett rättsfall ansågs strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt när en detaljplan lämnade ett ca 40 meter brett område närmast stranden orört” anförs av Lagrådet (a.a 2021-12-16). Detta skulle kunna vara ett riktmärke i Falun.</p>	<p><i>Noteras.</i></p>
<p>Naturskyddsföreningen önskar att kommunen noggrant diskuterar ett generellt skyddsavstånd till stranden inom planområdet och inför detta som en rekommendation i planen. Frågan om skyddsavstånd bör även diskuteras att införas som ett tillägg i den kommunomfattande översiktsplanen.</p>	<p><i>Noteras. Synpunkten resulterar inte i några förändringar. Frågan om skyddsavstånd ska alltid bedömas i det enskilda fallet.</i></p>
<p><u>LIS-områden</u> Inom planområdet finns drygt 60 LIS-områden. För kommunen som helhet rör det sig om cirka 100. Många av områdena omfattar stora sammanhängande stränder. Det rör sig sammanlagt om stora områden och självklart om områden där tillgängligheten har stort allmänintresse. I planområdet har sedan det tidigare samrådet flera områden delats upp för att underlätta allmänhetens tillträde till stränderna. Det är bra.</p>	<p><i>Noteras.</i></p>
<p>Boverket skriver bland annat i sin webblärobok Kunskapsbanken om LIS-områden att ”Syftet är... bidra till att skapa långsiktiga arbetstillfällen eller till att det fortsatt ska kunna</p>	<p><i>Noteras.</i></p>

<p>finnas butiker och offentlig service på landsbygden.” Särskilt det senare skälet anförs ofta i planen. Med dagens struktur på handel och näringsliv är dock detta motiv som kan ifrågasättas. Många gånger verkar det vara svepskäl för en fastighetsägares exploateringsintresse eller kommunens vilja att tillgodose efterfrågan på tomter i exklusiva lägen.</p> <p>LIS-områden döps enligt regeringens proposition om till ”Strandnära utvecklingsområden” Innebörden i det nya begreppet är oklar enligt Lagrådet.</p> <p>Naturskyddsföreningen anser att motiven för LIS-områdena inom planområdet och kommunen bör ses över så att de följer intentionerna i lagstiftningen, exempelvis när det gäller vilka områden som kan, bör och ska komma i fråga. Vidare att planens antagande bör skjutas fram till dess att det är klart hur de nya strandskyddsbestämmelserna ska tolkas.</p> <p><u>Transporter</u> Hållbara och fossilfria transporter är en stor utmaning för samhället. Det av riksdagen uppsatta klimatmålet att Sverige ska vara klimatneutralt till 2045 innebär även att trafikens utsläpp ska vara noll till 2045. Som delmål anges att växthusgasutsläpp från inrikes transporter ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med år 2010. Översiktsplanen anger bra mål för hållbart resande o hållbara transporter men kraftfulla åtgärder krävs för att uppnå transportmålen.</p> <p>Naturskyddsföreningen vill understryka vikten av att kommunen framgent lägger stort fokus på påverkansarbete och samråd med Trafikverket, Region Dalarna och andra aktörer för att möjliggöra hållbart resande för boende på landsbygden.</p>	<p><i>När detta särskilda utlåtande skrivs är lagändringen fortfarande inte beslutad.</i></p> <p><i>Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen noterar att Naturskyddsföreningens och förvaltningens syn på motiven till LIS-områdena skiljer sig åt. Länsstyrelsen har i sitt granskningsyttrande inga synpunkter på kommunens motiv till LIS-områdena.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras. Samverkan med Trafikverket och Region Dalarna ingår i miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens löpande arbete.</i></p>
<p>LRF:s kommungrupp i Falun <u>Jordbruksmark</u> Som politiker kanske man tänker att om 20–30 ha åker försvinner så kanske det inte spelar någon roll i det stora hela. Problemet är bara att när många tänker så, och att man oavkortat ser en ökande befolkning i sin kommun som enbart positiv, så är vi i längden inne på ett farligt spår. Det är ju trots allt på åkern som det mesta av vår matproduktion startar. De stora utmaningarna</p>	<p><i>Noteras.</i></p>

<p>med framtida klimatförändringar gör det än viktigare att värna produktiv åkermark.</p> <p>Viktigt att jordbrukets transporter med breda maskiner tas upp. Samråd vid begränsningar är viktigt för att finna fungerande lösningar.</p> <p>Jordbruket behövs för att bevara områdets stora värden men även utifrån Livsmedelsstrategiernas mål. Det innebär att det är ett naturligt inslag att det tidvis kan förekomma störningar som gödsellukt, damm, fältarbete under stor del av dygnet under bråda tider mm samt betande djur.</p> <p>Jordbruksmarken inom Falun skall inte minska utan bör öka då vi behöver öka vår lokala livsmedelsproduktion. Information om att jordbruksmarksarealen i Falun ska bibehållas enligt dess Miljöstrategi saknas. Viktigt att det framgår eftersom planerare utgår från det som står i FÖP:n. Företräde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.” Utifrån Livsmedelsstrategierna ska jordbruksproduktion ges hög prioritet mot andra ändamål. Eftersom jordbruksmark ingår i planen borde Livsmedelsstrategierna, beredskapsbehov samt strävan efter lokalproducerat behandlats. På många ställen betonas det öppna odlingslandskapet och att det är ett mycket viktigt inslag. För att bevara det värdet måste inställningen vara att exploatera området med stor försiktighet så att karaktären behålls.</p> <p>Vid utbyggnad av VA ska hänsyn tas så att det inte skapas onödiga brukningshinder på åkermarken.</p> <p><u>Under punkten ”Hänsyn” och ”Är jordbruksmarken brukningsvärd”</u> Vallodling och djurproduktion är den vanligaste produktionsformen runt om i Falu kommun, i djurproduktion producerar djuren viktig gödsel som skall spridas på den åkermark som brukas bla. för djurens foder. Lukt vid spridning av stallgödsel, buller från maskiner, damm i samband med harvning och sådd är inget som tas upp eller man tar hänsyn till när man bedömer om jordbruksmarken är brukningsvärd. Utdrag från FÖP.en nedtill</p> <p>”Bedömningen är därför att det i vissa fall bör vara möjligt att ta små ytor jordbruksmark i</p>	<p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Det finns inga verktyg inom den översiktliga planeringen som kan styra livsmedelsproduktionen, men miljöbalkens 3 kapitel 4 § gäller och den fördjupade översiktsplanen redovisar mer i detalj vad det innebär genom att förtydliga synen på den rättspraxis som finns och redovisa kommunens syn på vilka behov som kan vara viktiga nog för att ta jordbruksmark i anspråk. Miljöprogrammet är inte längre styrande för kommunens verksamhet, men kommunens inställning till att ta jordbruksmark i anspråk bedöms inte ha ändrats.</i></p> <p><i>Noteras. Ledningsdragningar för allmänt VA hanteras av VA-huvudmannen och vid behov i ledningsrättsärenden hos lantmäteriet. Ytrandet skickas vidare till Falu Energi & Vatten.</i></p> <p><i>För markanvändningen Landsbygd redovisas i planeringsinriktningen att: ”Inom områden som redovisas som landsbygd är påverkan från jordbruk och djurhållning ett normalt inslag året om...”</i></p> <p><i>Beskrivningen om lucktomter bygger på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens tolkning av den senaste tidens rättsfall. För bygglov har inte kommunen möjlighet att tillämpa striktare bedömning än vad lagstiftningen medger och det bästa bedöms därför vara att ge vägledning i frågan. Möjligheten att bygga på lucktomter</i></p>
--	---

<p>anspråk utan att ta ställning till om jordbruksmarken är brukningsvärd eller inte. De möjligheter som bör finnas är dels att utöka befintliga tomter med ytterligare byggnader och dels att bebygga så kallade lucktomter. Vid bedömningen av om denna möjlighet till undantag kan användas så är det viktigt att påverkan på jordbruksmarken är begränsad och att den enskilda åtgärden inte bidrar till möjlighet att ta ytterligare områden av jordbruksmark i anspråk, så kallade kumulativa effekter.”</p> <p>Bygga på dessa lucktomter kan få stora konsekvenser för lantbrukare i området som sprider stallgödsel på sin åkermark, redan idag är det ett stort bekymmer att många klagar när det sprids gödsel. Kommunen måste ta hänsyn till dessa synpunkter när ny byggnation planläggs.</p> <p><u>Livsmedelsförsörjning</u> Översiktsplanen beskriver bla. om planer på nya bostäder, skolor, infrastruktur, friluftsliv, service och arbetsplatser men inte ett ord om hur det ökade behovet av livsmedel ska gå till. Liten hänsyn tas till befintlig åkermark som idag används för att producera livsmedel på. Den viktigaste frågan i hela ÖP:en borde vara att belysa hur livsmedelsproduktionen ska kunna öka i Falun kommun för att kunna förse den ökade befolkningen med livsmedel. Självklara frågor borde vara, finns det åkermark som idag inte används eller finns det annan mark som skulle gå att odla upp för en ökad livsmedelsproduktion? Eller tar Falu kommun för givet att Ica, Coop med flera ska förse oss med livsmedel när man själva väljer att bygga på åkermark. Livsmedel som många gånger kommer från jordens alla hörn.</p> <p>Samt om jordbruksmark ändå tas i anspråk bör det utredas om matjorden kan flyttas och skapa ny jordbruksmark.</p> <p>LRF.s kommungrupp i Falun vill se en livsmedelsförsörjningsplan kopplad till denna ÖP, hur vill man utveckla livsmedelsproduktionen i Falun kommun.</p> <p><u>Området vid Hedvägen. Svärdsjö</u> Valt område för byggnation i Svärdsjö är mycket olämpligt. Åkermark som brukas av lokal näringsidkare. Jordbruksmark behövs för avsett ändamål och skall ej bebyggas. Kommunen</p>	<p><i>bedöms inte vara möjlig att använda vid planläggning av flera tomter, utan då måste utredningen om väsentligt samhällsintresse och alternativa lokaliseringar göras.</i></p> <p><i>Se svar ovan.</i></p> <p><i>Det finns inga verktyg inom den översiktliga planeringen som kan styra livsmedelsproduktionen.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Yttrandet skickas vidare till Kommunstyrelseförvaltningens sektor ledningsstöd då ingen förvaltning idag bedöms ha ett tydligt uppdrag att arbeta med ökad livsmedelsproduktion i kommunen.</i></p> <p><i>Det föreslagna området vid Hedvägen i Svärdsjö tas bort ur den fördjupade översiktsplanen. Området redovisas istället som den angränsande markanvändningen ”Landsbygd”.</i></p>
--	--

måste värna om bygden i långsiktigt perspektiv där jordbruksmark är en viktig resurs för kommunen och landsbygdens utveckling. Kommunen bör snarast säkerställa att jordbruksmarken åter igen brukas.

Serviceplan för Falu kommun 2021–2025

I serviceplanen har 6 serviceorter presenterats med prioriteringar enligt:

”Prioriteringar i Dalarnas regionala serviceprogram 2014–2020 avgränsas servicen till dagligvaror, drivmedel, betaltjänster, paket, försändelser och ombud samt servicepunkter. I Falu kommuns serviceplan har vi valt att använda samma avgränsningar gällande serviceutbud”

Sedan finns en handlingsplan med och det är ju bra. Men hur säkerställer kommunen exempelvis att macken i Sundborn finns kvar? Vad har kommunen gjort i frågan? Är planen bara en pappersprodukt eller vad kommer att realiseras?

I den tidigare ”Fördjupad översiktsplan för Sundborn” stå det bl a:

”Distriktssköterska/Barnvårdscentral

Distriktssköterska/Barnvårdscentral har varje vardag mottagning i Sundbornsbyn. Eftersom befolkningsunderlaget i Sundborn motsvarar en hel läkartjänst inom Norslunds vårdcentral har det funnits diskussioner om att flytta ut viss läkarmottagning.

Biblioteket

Sundbornsfilialen, som har öppet två förmiddagar och tre eftermiddagar/kvällar i veckan, är en av dem i kommunen som går allra bäst (hög utlåning per invånare, särskilt på vuxensidan). Det förefaller därför mycket osannolikt att den skulle komma att ifrågasättas.” Idag finns inte ens Distriktssköterska kvar. Vad blev det av detta? Planer är bra, men det krävs ett genomförda av planens intentioner för att den ska vara vård något.

Avslutningsvis

Vi står inför stora utmaningar i framtiden att klara uppsatta miljömål samtidigt som vi måste producera mer livsmedel, bioenergi och öka den biologiska mångfalden. När vi exploaterar brukningsvärd åkermark så sågar vi lite till på den gren vi alla sitter på.

Den fördjupade översiktsplanen hanterar lämplig mark- eller vattenanvändning och styr inte hur andra förvaltningar, myndigheter eller privata företag väljer att organisera sin verksamhet i övrigt. Yttrandet skickas till Region Dalarna, kultur- och fritidsförvaltningen och till ansvarig avdelning inom miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Se svar ovan.

Se svar ovan.

Noteras.

<p>PRO Enviken PRO i Enviken har vid ett flertal tillfällen påpekat behovet av bostäder för äldre i Enviken såsom senior- eller trygghetsboende. Senast påtalades detta när Boendeplan för äldre var ute på remiss.</p> <p>Vi anser att det i den Fördjupade översiktsplanen bör framgå var ett sådant boende lämpligast kan förläggas. Att i planen peka ut lämplig plats kan förenkla om Kopparstaden eller något privat bostadsföretag skulle vilja bygga sådana bostäder. Närhet till livsmedelsbutik, kollektivtrafik och allmän service är viktig vilket gör att vi anser att Rönndalen är en lämplig plats.</p>	<p><i>Den fördjupade översiktsplan skiljer inte på olika typer av bostadsformer i användningskartan. Kommunen bygger inte trygghets- eller seniorboenden. Yttrandet skickas till Kopparstaden.</i></p> <p><i>Se svar ovan.</i></p>
<p>Envikens intresseförening Vi i Envikens intresseförening vill gärna se att förslaget till den nya översiktsplanen gällande Enviken med dess omnejd ändras från att vara som vi ser den en mer bevarande plan till en utvecklingsplan för området. Skapa förutsättningar och möjlighet för nya bostadsområden att växa. Detta gäller även områden för näringslivets företag.</p> <p>De förslag som finns för Enviken idag innebär att det i framtiden blir lika svårt som idag att för enskilda medborgare få bygga, bo och verka där man vill eller ser möjligheter då krångliga regelverk och beslut gällande landsbygden är allt för gamla. Detta är ett stort hinder för Enviken att växa, vilket i framtiden kan innebära avveckling i stället för utveckling.</p> <p>Vi ser gärna att kommunen visar en vilja att satsa på en växande landsbygd genom att tydligt markera fler områden som går att bebygga eller förtäta. Detta är oerhört viktigt när det gäller företagsetableringar eller var man som familj väljer att bosätta sig. I samband med detta önskar vi en högre kommunal närvaro som underlättar vid till exempel frågor om start av verksamheter, byggnationer, tillstånd osv. vilket skulle kunna ske i samverkan med skolbiblioteket någon dag i månaden.</p> <p>Kommunen bör även peka ut de områden där kommunen själv är intresserad av etableringar så som omvårdnadsboenden, skolor, säkra skolvägar, gång och cykelvägar, bostäder, vatten och avlopp, samt utlokalisering av egen</p>	<p><i>Noteras. Översiktsplanens syfte är att visa på kommunens önskade utveckling inom planområdet. Inga rekommendationer eller redovisningar för området runt Enviken innebär nybyggnadsförbud, utan alla rekommendationer handlar om att visa på förutsättningarna för att i nästa skede välja rätt platser att bygga på. Falu kommun har sedan tidigare inga särskilda bestämmelser för just Enviken, den nationella lagstiftningen gäller. Den fördjupade översiktsplanen förtydligar kommunens syn på bebyggelsens utveckling i Enviken.</i></p> <p><i>De utpekade områdena har bedömts som tillräckliga tillsammans med redan detaljplanlagda tomter för bostäder respektive verksamheter. Det är även möjligt att pröva etableringar utanför de utpekade områdena, de prövas då mot övriga redovisade riktlinjer och planeringsinriktningar samt förutsättningarna på platsen. Kommunen har två forum i syfte att underlätta vid frågor om start av verksamheter, större byggnationer mm. Dessa heter Mark- och exploateringslots respektive företagslots. Mer information finns på kommunens hemsida och tider kan bokas via näringslivskontoret.</i></p> <p><i>När områden för kommunala byggnationer inte redovisas har inget behov lyfts från de aktuella förvaltningarna i arbete med den fördjupade översiktsplanen. Den fördjupade översiktsplanen hanterar lämplig mark- eller vattenanvändning</i></p>

verksamhet. Detta för att visa att man vill satsa på och utveckla sin landsbygd. Då vi år 2016 började arbetet med utveckling av vår bygd, inkom många goda förslag på var, vad och hur vi ville att vår bygd skulle utvecklas, idag ser inte världen riktigt lika ut. Nu ser vi att pandemin vi lever i har skapat ett ännu större intresse bland speciellt barnfamiljer att flytta ut till landsbygden, vilket har satt stort tryck på fastighetsmarknaden och därmed efterfrågan och närvaron av kommunal service i våra småorter. Den nya förskolan har möjlighet att ta betydligt fler barn och en utbyggnad av den befintliga grundskolan kommer säkerligen att behövas inom närtid vilket ger en positiv effekt för ortens framtid och därmed att kommunens närvaro även i framtiden är oerhört viktig.

I Enviken finns ett stort antal företag och föreningar, dessa driver en stor del av de olika aktiviteter och byggnader som finns. Vi ser att kommunen dock bör ta över lekplatsen, då den frekvent används av skolans barn och även se över om det finns mark för andra uteaktiviteter runt om själva centrala delen av Enviken.

Vi ser gärna att det blir egna lösningar på vatten och avlopp, då har vi möjlighet att bygga på fler områden.

Då det inte längre är kommunen som har ansvaret för kollektivtrafiken ser vi att kommunen tillsammans med regionen planerar för en bättre lösning. Detta gäller även gång och cykelvägar som idag är obefintliga i vår kommundel. Inte heller finns säkra lösningar för våra skolbarn att ta sig till och från skolan. Här krävs ett omtag tillsammans med Trafikverket.

Vi behöver enklare lägenheter, seniorboenden samt omvårdnadsboenden så att den så kallade flyttkarusellen kommer i gång, idag står allt för många hus och förfaller då man inte har möjlighet att få flytta till lägenhet inom bygden.

och styr inte hur andra förvaltningar väljer att organisera sin verksamhet i övrigt.

Kommunen är inte huvudman för allmän plats i Enviken. Yttrandet skickas till ansvarig avdelning på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Möjligheten till enskilda avlopp och behovet av allmänna lösningar hanteras i varje enskilt fall utifrån platsens förutsättningar. I mer tätbebyggda miljöer, exempelvis byar, kan utbyggnad av allmänt avlopp ofta möjliggöra mer bebyggelse än med enskilda lösningar.

Samverkan med Trafikverket och Region Dalarna gällande kollektivtrafik och gång- och cykelvägar ingår i miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens löpande arbete. Trafikverket är ansvarig för ut- och ombyggnationer av statliga vägar. Regionala projekt prioriteras och finansieras av Region Dalarna via länstransportplanen. I Falu kommuns cykelplan från 2014 redovisas kommunens önskemål och prioriteringsordning för utbyggnad av gång- och cykelvägar inom kommunen.

Den fördjupade översiktsplan skiljer inte på olika typer av bostadsformer i användningskartan. Den fördjupade översiktsplanen hanterar lämplig mark- eller vattenanvändning och styr inte hur andra förvaltningar väljer att organisera sin verksamhet i övrigt, vårdboenden hanteras av Omvårdnadsförvaltningen i samarbete med Kommunstyrelseförvaltningens sektor service. Kommunen bygger inte lägenheter, trygghets-

<p>Förenkla byggprocessen och tillåt bebyggelse utan bygglov utanför detaljplanerat område, lämpligheten att bygga prövas ju ändå. Vi måste få bygga på attraktiva platser om byggnationerna ska komma i gång på riktigt.</p> <p>Ska vi bevara Enviken och dess kulturmiljö måste markägarna få råda över sin egen mark. All jordbruksmark är inte lämplig att bruka, att bo nära vatten behöver inte innebära intrång i djurlivet eller allemansrätten, här behövs dialog! Det finns idag ingen ekonomi att bruka de små plättarna av jordbruksmark vi har vilket leder till att fler och fler låter sina åkrar växa igen. Det mesta som brukas är för att byborna själva inte vill se bygden försvinna eller att det fortfarande finns de som håller djur. Det måste återigen bli roligt att få vårda sin mark, det måste bli lättare att få förverkliga sina drömmar och det måste bli betydligt enklare och billigare att driva sina projekt på landsbygden, det kan kommunen hjälpa till med genom att göra en översiktsplan i samråd med befolkningen, en översiktsplan som är till för landsbygden, till för de som faktiskt bor och arbetar här!</p>	<p><i>eller seniorboenden. Yttrandet skickas till Omvårdnadsförvaltningen, Kommunstyrelseförvaltningens sektor service och till Kopparstaden.</i></p> <p><i>Vad som kräver bygglov styrs av plan- och bygglagen, vilken beslutats på nationell nivå, och kan därför inte regleras i den fördjupade översiktsplanen.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p>
<p>Grycksbo Byaråd <u>Nära naturen och daglig service</u> Önskan om att ta bort stycket ”väljer bort de platser som är mest störda av buller”.</p> <p>Utveckla sista meningen om att inte bara behålla servicen vid RV69 utan att även återskapa och utveckla den servicekärna som en gång funnits där.</p> <p><u>Principer för bebyggelseutveckling</u> Anpassad nybyggnation av bostäder, exempelvis punkthus för seniorer och studenter, får gärna byggas norr om RV69. Det finns motstridiga uppgifter i textdokumentet som granskas och kartan då detta område på kartan har nybyggnation av bostäder inmarkerat.</p>	<p><i>Avvägningen är gjord för att åstadkomma så bra boendemiljöer som möjligt. Synpunkten resulterar inte i några förändringar.</i></p> <p><i>Den fördjupade översiktsplanen hanterar lämplig mark- eller vattenanvändning och styr inte hur privata verksamheter väljer att organisera sin verksamhet. Synpunkten resulterar inte i några förändringar eftersom mark för utveckling av service och verksamheter redovisas i planförslaget.</i></p> <p><i>I kartan redovisas ett mindre område för bostäder i Tjärntäkt. Området ligger längre från vägen än de områden som pekas ut för verksamheter och service och det krävs en säker passage förbi väg 69 innan området byggs ut. Synpunkten resulterar inte i några förändringar.</i></p>

<p>Stycket med sjönära tomter med utsikt över Grycken kan tas bort i sin helhet. Det känns inaktuellt med även begränsande för eventuella framtida etableringar.</p> <p>Trygghetsbostäder</p> <p>Bostadsområdet som i nuvarande förslag är inmarkerat vid Svedjevägen förlängs upp mot RV69.</p> <p>Lämplig by för etablering av ekoby.</p> <p><u>Rekreation/ natur</u> Asfaltsytan tillgängliggörs från norra, södra, östra och västra sidan. Området utvecklas och får beteckningar som tillåter bostäder, idrott, verksamheter, aktivitetslekplats.</p> <p>En stor aktivitetslekplats liknade Riddarparken i Leksand eller Nybroparken i Falun önskas. Gärna med många tillgängliga och inkluderande stationer.</p> <p>Utveckling kring fiskesjöarna (Stor-Bjursen, Lill-Bjursen, Stensjön och Svarttjärn) saknas i sin helhet. Fiskenäringen är stor i byn och är även ett mål för fisketurism. Möjlighet till etablering av stugby i området är önskvärt då det är stor brist på övernattningsmöjligheter för turister.</p> <p>Vid inloppet till naturleden vid vattenledningen (Svedjevägen mellan de två utmarkerade nya bostadsområdena) önskas möjlighet till etablering av parkering och värmestuga. Leden är en populär längdskidåkningsled på vintern, promenader året om och utflyktsväg för förskolebarnen. Denna entré får gärna göras tydligare och säkrare. Parkeringar längs Svedjevägen idag medför begränsad genomfart och försämrad sikt.</p>	<p><i>Stycket är en upplysning för att förstå varför området inte har pekats ut. Synpunkten resulterar inte i några förändringar.</i></p> <p><i>Den fördjupade översiktsplan skiljer inte på olika typer av bostadsformer i användningskartan. Kommunen bygger inte trygghetsboenden. Yttrandet skickas till Kopparstaden.</i></p> <p><i>Bostadsområdet vid Svedjevägen avgränsas av ett våtmarksområde. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att de områden som pekas ut är tillräckliga. Synpunkten resulterar inte i några förändringar.</i></p> <p><i>Noteras. Utan ett specifikt förslag är det svårt att lämna ett förslag på område eftersom ekobyar kan ha olika inriktning och därmed olika behov. Synpunkten resulterar inte i några förändringar.</i></p> <p><i>Asfaltsytan vid järnvägsstationen inkluderas i det angränsande området i Grycksbo centrum för utvecklad markanvändning med service, bostäder mm.</i></p> <p><i>Yttrandet skickas till ansvarig avdelning (ToM) inom Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.</i></p> <p><i>Sjöarna ligger utanför planområdet, översiktsplan Falun Borlänge från 2014 gäller som vägledning.</i></p> <p><i>Informationen för det föreslagna området för bostäder kompletteras med en skrivning om att möjligheten till parkering och värmestuga ska ses över vid planläggning.</i></p>
--	--

<p>I området österut mellan RV69 –Rogsjön, Bjursås och Bergsgården/ Österå finns stora möjligheter att utveckla friluftslivet. Bland annat med vandringsleder och cykelleder likt Törnbergs stig.</p> <p><u>Trafiksäkerhet/ infrastruktur</u> Vi saknar generellt information om hur trafiksituationer och infrastruktur behöver utvecklas i byn.</p> <p>Säker passage under RV69 vid Drottningvägen. Genom detta kan man ordna säkra skolvägar från dom östra delarna, säker passage från busshållplatser, binda ihop den med befintlig GC-väg samt utveckla friluftslivet.</p> <p>Säkra busshållplatser längs med RV69. Tillgängliga busshållplatser längs med RV69 som erbjuder busstyper som medger ombordstigning med rullstol, rullator, barnvagnar och liknande.</p> <p>Det finns en fantastisk GC- väg som förbinder orten med Falun. GC- vägen förlängs till Bjursås.</p> <p>Drottningvägen rustas generellt och får en GC-väg från RV69 hela vägen längs Drottningvägen. Befintlig trottoar är i väldigt dåligt skick och det är svårt att ta sig fram och mötas. Belysning finns men sitter på fel sida av vägen.</p> <p>Svedjevägen får en GC-väg, alternativt bred trottoar på den obebyggda sidan, hela vägen upp till RV69.</p> <p>GC-väg från Skogsbyvägen och vidare mot Coop-butiken förlängs hela vägen till Tanshöjd för säker gångväg till Tansenbadet. Hela sträckan</p>	<p><i>Noteras.</i></p> <p><i>Noteras.</i></p> <p><i>I den fördjupade översiktsplanen redovisas önskemålet om en säker passage förbi väg 69. Falu kommun har lyft frågan om säker passage förbi väg 69 med Trafikverket i samband med den åtgärdsvalsstudie som gjorts. Större åtgärder som exempelvis planskild passage är inte prioriterad av Trafikverket och behöver därför finansieras på annat sätt, exempelvis via ett exploateringsprojekt.</i></p> <p><i>Yttrandet skickas till Trafikverket och Region Dalarna som har ansvar för varsin del av busshållplatserna i denna del av kommunen.</i></p> <p><i>Önskemål om att förlänga gång- och cykelvägen till Bjursås lyftes i samband med den åtgärdsvalsstudie som gjorts för väg 69. I miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens löpande arbete ingår att driva på för att projekt i kommunen ska genomföras i den ordning kommunen förespråkar. I Falu kommuns cykelplan från 2014 redovisas kommunens önskemål och prioriteringsordning för utbyggnad av gång- och cykelvägar inom kommunen, Sträckan mellan Grycksbo och Bjursås är förhållandevis högt prioriterad av de sträckor som pekats ut mellan tätorter.</i></p> <p><i>Drottningvägen och Svedjevägen är statliga och därmed är Trafikverket ansvarig för ut- och ombyggnationer. Regionala projekt prioriteras och finansieras av Region Dalarna via länstransportplanen. I miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen tar synpunkten under beaktande i det löpande arbetet med trafikplanering, där det ingår att driva på för att projekt i kommunen ska genomföras i den ordning kommunen förespråkar.</i></p> <p><i>Det finns inget i den fördjupade översiktsplanen som hindrar att dessa önskemål genomförs. Kommunen är inte längre huvudman för allmän</i></p>
--	---

<p>kompletteras med belysning. Detta skulle medföra trygga promenadvägar och tillgång till den stora asfaltsytan vid tågstationen. Tansenbadet kopplas ihop med Tansvallen.</p> <p>Tydliga gångstråk från Kalandervägen – Drottningvägen och Bergsättravägen – Drottningvägen mellan skolorna. Skolbyggnaderna och Drottningvägen upplevs som en barriär i byn, det vore fint att koppla ihop de övre och nedre bostadsområdena mer.</p> <p>Tydlig passage mellan grundskolan och asfaltsytan vid tågstationen.</p> <p>Kyrkbyvägen kopplas ihop med promenadstråk till Bengtsarvet.</p> <p>På orten finns en järnväg som går mellan Grycksbo och Falun som kan utvecklas med person och godstrafik.</p> <p><u>Säker trafikplats vid korsningen Rv69</u> Drottningvägen och den östra sidan ska byggas för att klara trafikflödet som är och förväntas öka genom dom stora investeringar som görs norrut i länet.</p> <p>Plats för ladd stationer för både tung och lätt trafik ska skapas.</p> <p><u>Nytt område för handel och verksamheter</u> I anslutning till området för handel och befintlig verksamhet föreslås även ett större område med möjlighet till verksamheter. (Ändrad text. Stod mindre förut)</p> <p><u>Kulturmiljö</u> ”K”-beteckning på de äldre industribyggnaderna på gamla fabriksområdet vid pappersbruket (lila område på kartan) saknas. Industribyggnaderna nämns i text men markering saknas på karta.</p>	<p><i>plats i Grycksbo och därmed inte heller ansvarig för utbyggnad av gång- och cykelvägar. Dessa önskemål gäller dessutom sträckor som inte är utmed de statliga vägarna. I Falu kommuns cykelplan från 2014 redovisas att vägföreningar ska kunna söka bidrag för att iordningställa nya cykelvägar, detta har dock inte realiserats. Yttrandet skickas för kännedom till ansvarig avdelning inom Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.</i></p> <p><i>Se svaret ovan.</i></p> <p><i>Se svaret ovan.</i></p> <p><i>Frågan om att använda banan för godstrafik är upp till de företag som har behov av att transportera gods. Yttrandet skickas till Region Dalarna som ansvarar för kollektivtrafiken.</i></p> <p><i>I den fördjupade översiktsplanen redovisas önskemålet om en säker passage förbi väg 69. Falu kommun har lyft frågan om säker passage förbi väg 69 med Trafikverket i samband med den åtgärdsvalsstudie som gjorts. Större åtgärder som exempelvis planskild passage är inte prioriterad av Trafikverket och behöver därför finansieras på annat sätt, exempelvis via ett exploateringsprojekt.</i></p> <p><i>Den fördjupade översiktplanen redovisar att det är lämpligt att ordna en så kallad ”kollektivtrafiknod” i anslutning till korsningen mellan väg 69 och Drottningvägen. Kommunen bygger inte själv laddinfrastruktur. Yttrandet skickas till Falu Energi & Vatten.</i></p> <p><i>I anslutning till området för handel och befintlig verksamhet är det ett område utpekad för verksamheter som inte är störande för omgivningen. Synpunkten resulterar inte i några förändringar.</i></p> <p><i>Beteckningen har missats och införs därför på kartan.</i></p>
---	--

Politiska partier	
<p>Moderaterna Vi jobbar för att Falu kommun skall vara en bra plats för våra invånare att bo och leva på och vi vill samtidigt skapa möjligheter för fler att flytta hit. Om vi skall lyckas finns det några utmaningar att lösa där en av de större är att skapa förutsättningar för nybyggnation. Områden i och i direkt anslutning till Falu tätort börjar bli färdigetablerade då det inte finns så många ytor kvar att bebygga. Därför ser vi det som en stor möjlighet att tillgängliggöra byggbar mark i och runt våra serviceorter som ingår i FÖP Landsbygd.</p> <p>I samband med byggnation finns ett antal regler och bestämmelser som skall följas för att få ett bygglov för en etablering. Vi i Moderaterna tycker det är väldigt bra att det skapas en struktur med tydliga regler som gäller för alla. Det vi däremot inte tycker är lika bra är om detta arbete görs mer komplicerat än det behöver vara. Därför vill vi att man beaktar följande punkter vid tillämpning av FÖP Landsbygd, både vad det beträffar byggnationer av bostadshus men också lokaler som behövs för nyetablering av företag eller utbyggnad av befintlig verksamhet.</p> <p><u>Bygga nära vatten</u> Vi vill att etableringar av bostadshus vid vattendrag möjliggörs och underlättas. Det här är tomtmark som är attraktiv och som vi vet intresserar både personer som redan bor i Falu kommun och personer som vill flytta hit från andra kommuner.</p> <p><u>Förtätning i serviceorter</u> Vi har i inledningen konstaterat att byggbar mark i de centrala delarna av Falun inte finns tillgänglig i så stor utsträckning. Därför tycker vi att det är viktigt att vi förtätar med boenden i våra serviceorter där det redan finns skolor och annan tillgänglig service. Det är självklart viktigt att detta sker på ett kontrollerat sätt men samtidigt skall det också möjliggöra nyetableringar utan alltför stora utmaningar.</p> <p><u>Förtätning av fastigheter för näringsliv på landsbygden</u> Här vill vi också att hanteringen förenklas så mycket som möjligt och att vi tillåter företag att expandera på mark där de är etablerade, eller vill nyetablera sig. En fråga som ofta lyfts är att det då kan omfatta så kallad jordbruksmark. Vi</p>	<p><i>De politiska partierna påverkar innehållet i den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden genom att kommunstyrelsens utvecklingsutskott är politisk styrgrupp för arbetet, samt genom de politiska beslut som tas för samråd, utställning och antagande. Innehållet i den fördjupade översiktsplanen är beroende av att flera partier är överens om en inriktning, ett förslag eller en förändring och därför kommenteras endast de politiska partiernas yttrande i de delar där de har resulterat i en förändring eller skickas vidare.</i></p> <p><i>I områden som redovisas som oförändrad markanvändning, Tätort, förtydligas att möjlighet till förtätningar ingår i markanvändningen.</i></p>

<p>konstaterar att det finns många olika användningsområden för mark (jordbruk, boende, handel, industri, infrastruktur, mm) och att det självklart skall tas hänsyn till jordbruksmark som används för produktion av livsmedel. Fast i de fall där detta inte är lika tydligt skall vi tillåta expansion av annan verksamhet på denna mark.</p> <p><u>Historia och kulturarv</u> I Falu kommun finns en lång historik av både företagande och kultur. Vi vill att denna del av vår lokala historia får förutsättningar att samverka med den utveckling vi vill möjliggöra utan alltför stora begränsningar.</p>	
<p>Bjursås Centerpartiavdelning <u>Allmänna synpunkter på den fördjupade översiktsplanen</u></p> <p>Falu kommun har på senare år befolkningsmässigt växt med flera hundra personer per år vilket är positivt. Denna trend bedöms fortsätta ytterligare en tid. Hittills så har befolkningsökningen i stort hanterats genom en utbyggnad av bostäder och övrig service i tätorten Falun medan landsbygden inte fått ta del av någon nämnvärd befolkningsökning mest beroende på, bostadsbrist, avsaknad av en kommunal markanvändningsreserv och färdiga markanvändningsplaner samt otillräcklig infrastruktur såsom VA. Nu aktuell fördjupad översiktsplan måste försäkra möjligheterna för landsbygden att kunna utvecklas på samma positiva sätt som tätorten Falun.</p> <p>Falu kommun har en vacker och attraktiv landsbygd som på många sätt attraherar till bosättning. Översiktsplanen måste bli ett stöd för landsbygdens utveckling, inte ett hinder. De av kommunen för landsbygden utsedda servicepunkterna måste stärkas genom ökad inflyttning och bosättning. För det krävs planer och bostadsbebyggelse, service och bra kommunikationer. Även landsbygden måste få vara med och ta del av den ökande befolkningsströmningen till Falu kommun annars kommer landsbygdens utveckling att avstanna. De nya bostäder som behöver byggas bör också fördelas ut till kommundelarna på landsbygden och då i första hand serviceorterna för att stärka deras utveckling och underlag för den lokala servicen.</p>	<p><i>De politiska partierna påverkar innehållet i den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden genom att kommunstyrelsens utvecklingsutskott är politisk styrgrupp för arbetet, samt genom de politiska beslut som tas för samråd, utställning och antagande. Innehållet i den fördjupade översiktsplanen är beroende av att flera partier är överens om en inriktning, ett förslag eller en förändring och därför kommenteras endast de politiska partiernas yttrande i de delar där de har resulterat i en förändring eller skickas vidare.</i></p>

Yttrande

Bjursås Centerpartiavdelning lämnar härmed följande yttrande på förslaget till fördjupad Översiktsplan för landsbygden avseende kommundelen Bjursås:

1. Den fördjupande översiktsplanen innehåller förslag på två områden för bostadsbyggande (Mårtsbo och Kvarntäkt) samt förslag om lite förtätning av byggande i strandnära lägen. Det är positivt anser vi och tillstyrks.
2. Det finns fler områden i Bjursås i enlighet med yttrandet från Bjursås sockenråd som vi anser skulle kunna öppnas upp för byggande av bostäder. Det är bl.a. området väster om Storgården och området från Baggarvet/Björnsbergsvägen mot skidanläggningen. Vidare så utpekas stora områden vid Dössberget/Baggarvet som kultur/miljö men bör enligt vår mening kunna öppnas upp för viss förtätning.
3. Ett område för förtätning med bostäder utpekas vid gamla skofabriken Dalex vid Skovägen. Den platsen anser vi vara utmärkt för framtida bostadsbyggande. Här bör minst tre våningar tillåtas.
4. Det är viktigt att öppna områden för utsikt och rekreation bibehållas såsom längs Holsgatan, vid Dössberget och Hanses hällar. Bjursås status som Dalarnas Schweiz bör behållas.
5. Området väster om Riksväg 69 (Kullgärdet och Nedre Larssveden m.m) bör i nuvarande läge med den hårt trafikerade riksvägen och den trafiksituation som råder med farliga överfarter till centrala Bjursås avvakta med utbyggnad till säkrare överfarter tillskapats vid Korsvägen. Däremot bör Falu kommun vara en pådrivande part gentemot Trafikverket för att lösa säkra passage för oskyddade trafikanter vid RV69.
6. Riksintresset med bevarande av Linnévägen genom Västanberg, Backgården m.m. och kopplingen till Världsarvet och Falu Gruva bör stödjas.
7. Bjursås kuperade geografi får inte utgöra ett hinder för fortsatt utveckling av kommundelen.

Synpunkten diaries i detaljplaneärendet för fastigheten i fråga.

8. Frågan om tillskapande av LIS-områden är dåligt belyst i förslaget till fördjupade översiktsplanen. I planen nämns för kommundelen Bjursås bara förtätning av befintliga bebyggda områden vid Gopen, Årbojsjön, Rogsjön, Smälingen och Bjursen. Här måste mera konkreta förslag lyftas fram på nya områden. Det finns gott om utvecklingsområden för detta ändamål längs nyss nämnda sjöar. Förändringar i strandskyddet ska beaktas under kommande handläggning av fördjupad översiktsplan enligt det förslag på förändringar av strandskyddet som kan komma att påverka Landsbygdsutveckling i strandnära läge – LIS-områden. Så kallade Strandnära utvecklingsområden förväntas inrättas i hela landet, vilket kan innebära vissa möjligheter till justeringar i FÖP delar av landsbygden.
9. Det saknas en övergripande plan i på hur Sågmyraområdet bör utvecklas både boendemässigt och verksamhetsmässigt. Områdena Djurhagen, Hällgårdarna och Prosgårdarna i Sågmyra som medger en storslagen utsikt över landskapet som sjön Gopen bör exploateras varsamt.
10. Skrivningar om att nya bostadsområden med bebyggelse av tätortskaraktär SKA anslutas till allmänt VA, anser vi ska ändras till BÖR anslutas. Detta för att möjliggöra alternativa lösningar i enlighet med VA-utredningen.
11. Genomgående i den fördjupade översiktsplanen bör texten ändras från SKA till BÖR för att möjliggöra individuella bedömningar av framtida utveckling.

Avslutning

Det behövs en fördjupad översiktsplan som ett styrmedel för att uppnå en större likvärdighet mellan landsbygd och stad i Falu kommun. Därför behöver planen kompletteras och bli mer konkret och styrande för att kunna vara pådrivande och ett stöd för de angelägna utvecklingsfrågor som finns i kommundelarna och som för Bjursås del här mera konkret har redovisats. Det behövs avslutningsvis ett kraftfullt planarbete för att ge landsbygden en positiv och hållbar utveckling.

Socialdemokraterna

Vi anser att det är ett väl genomarbetat förslag till fördjupad översiktsplan som är mycket innehållsrikt och som i många stycken behöver genomföras i en mycket nära dialog med boende och verksamma i berörda kommundelar. Det är viktigt att det lokala engagemanget tas till vara och ges stor påverkansmöjlighet i det fortsatta arbetet. Det är också glädjande att så mycket socialdemokratisk politik kommer till uttryck i planen och att de frågor vi drivit under flera år nu återfinns i planen.

Vidare anser vi att det är bra att planen kopplas till Agenda 2030 men tyvärr tas bara kommunens fem mål upp som grund för denna avstämning. Vi hade hellre sett att en tydlig avstämning skedde mot samtliga 17 mål i Agenda 2030, möjligen med undantag för något enstaka som inte är relevant för Falu kommun. Bra också att avstämning sker mot de svenska miljömålen.

När det gäller klimat och miljö är det viktigt att landsbygden tar sin del av ansvaret för att minska miljöbelastningen men också att landsbygdens potential till att vara en viktig aktör i detta arbete tas till vara. Här finns sannolikt möjligheter att i betydligt högre grad se skogen som en resurs i allt från byggande i trä till leverantör av biobränsle. Den omgivande landsbygden bör också i större utsträckning tas till vara när det gäller livsmedelsförsörjningen där kommunens eget agerande med inköp av lokalproducerad och ekologisk mat kan ökas i omfattning. Därför är det också viktigt att, som framgår av planförslaget, vara väldigt restriktiv när det gäller byggande på jordbruksmark. I en cirkulär ekonomi kan också landsbygden spela en stor roll när det exempelvis gäller omhändertagande av avfall för att utnyttja i jord- eller skogsbruk. Landsbygden lämnar också stora bidrag till energiförsörjningen där den hetaste frågan just nu kanske är vindkraften. Av den anledningen bör kommunen snarast sätta igång ett arbete med att ta fram en ny vindbruksplan då förutsättningarna har ändrats sedan den förra gjordes bl.a. genom att dagens vindkraftverk är betydligt högre än tidigare.

Till miljöfrågorna hör också vikten av att värna den biologiska mångfalden vilket får konsekvenser för dagens skogsbruk. Här bör Falu kommun ligga i framkant av utvecklingen. På motsvarande sätt är det angeläget att

De politiska partierna påverkar innehållet i den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden genom att kommunstyrelsens utvecklingsutskott är politisk styrgrupp för arbetet, samt genom de politiska beslut som tas för samråd, utställning och antagande. Innehållet i den fördjupade översiktsplanen är beroende av att flera partier är överens om en inriktning, ett förslag eller en förändring och därför kommenteras endast de politiska partiernas yttrande i de delar där de har resulterat i en förändring eller skickas vidare.

skyddsvärda områden avsätts i tillräcklig omfattning och att takten i detta arbete inte avklingar. Detta kan också komma att påverka synen på strandskydd och LIS-områden. Här behöver ett fördjupat arbete inledas som också beaktar allmänhetens tillgång till stränder och den för landsbygden viktiga besöksnäringen. I detta sammanhang kommer också frågan om vattenförsörjning in där planen tydligt bör ange vikten av att skydda kommunens vattentäkter.

En näringsgren som inte omnämns i materialet är gruvnäringen. Kanske skulle den behöva beläggas i det fortsatta arbetet med planen.

Bostadsbyggandet är naturligtvis en viktig fråga också för landsbygden. Vi vet hur svårt det är att åstadkomma generationsväxling och få fram prisvärda lägenheter i flerbostadshus. Detta till trots är det viktigt att det finns en god planberedskap så att nya bostäder kan byggas då efterfrågan uppstår. I planförslaget nämns att en stor del av bostadsbyggandet fortsatt kommer att ske ganska spritt men ska vi få en livskraftig service i serviceorterna är det också angeläget att vi åstadkommer en tätare bebyggelse där som underlag för såväl offentlig som kommersiell service. Annars finns stor risk att den efterfrågade servicen i stället tillgodoses i Falu tätort i samband med skol- och arbetsresor eller rena inköpsresor med bl.a. en ökad klimatpåverkan som effekt.

För att minska resandets klimatavtryck behöver transportsystemet utvecklas mot ett fossilfritt resande. Här spelar naturligtvis kollektivtrafiken en viktig roll och på samma sätt som planförslaget påtalar vikten av att kommunens politiker agerar för ny järnväg mellan Falun och Borlänge finns det all anledning att vi kommunpolitiker också påverkar Region Dalarna för en avsevärt effektivare kollektivtrafik. Här kan kommunen behöva gå in med ekonomiska resurser för att bygga upp ett väl fungerande system allt från pendelparkeringar på landsbygden och infartsparkeringar längs Falu tätorts kringfartsleder till turtäthet och taxesättning. I det senare fallet kan exempelvis avgiftsfri kollektivtrafik för barn och ungdomar upp till 20 års ålder bli aktuell. På motsvarande sätt måste vi som kommunpolitiker också arbeta med ett påverkansarbete gentemot Trafikverket och Region Dalarna när det gäller utbyggnad av

I områden som redovisas som oförändrad markanvändning, Tätort, förtydligas att möjlighet till förtätningar ingår i markanvändningen.

gång- och cykelvägar på landsbygden i enlighet med Falu kommuns cykelplan.

Vi tycker det är bra att FÖPen har ett tydligt barnperspektiv och att det är vägledande vad det gäller lokalisering av nybyggnation. Däremot blir det ju motsägelsefullt när trygga skolvägar beskrivs som viktiga och när det sedan står att många av berörda vägar inte ägs av kommunen utan det är Trafikverket som har hand om dem och att det inte finns finansiering för att bygga ut säkra gång- och cykelvägar. Dialogen med vägföreningarna blir här centrala. Även viktigt att säkra trygga uppväxtmiljöer och utvecklingsmiljöer med närhet till byskolor (som vi anser det vara viktigt att slå vakt om), god kollektivtrafik och bra tillgång till digital uppkoppling.

Synpunkter på områdesrekommendationerna

Vi Socialdemokrater instämmer i stort i den planeringsinriktning/områdesrekommendation som föreslås för de elva delområdena. I denna bilaga redovisar vi våra detaljsynpunkter på områdesrekommendationerna för de olika delområdena. Vi har för vissa orter valt att lämna synpunkterna under samlande rubriker.

Svärdsjö och Enviken samt Danholn, Boda, Linghed och Toftbyn

Orterna är väl beskrivna och också utvecklingsmöjligheter och möjliga nya byggnationer. De stora kulturvärden som bör bevakas och bevaras finns i de väldigt fina byarna Danholn, Svärdsjö/Borgärdet, Enviken, Linghed, Boda och Toftbyn. Det överordnat viktigaste är att säkra dricksvattenförsörjning och de sandåsar dessa trakter har måste därför skyddas. Kulturbeskyddelse och kulturlandskap liksom odlingslandskapet behöver bevaras och skyddas liksom vikten av att ny bebyggelse anpassas till dessa förutsättningar. Viktigt att genom träbyggnation och undvikande av bostäder högre än två våningar bevara dessa miljöers karaktär samt att undvika byggnation i områden som är trafikfarliga t.ex. delar av Boda eller delar nära väg i Borgärdet.

Aspeboda

Vi anser att det är positivt att det värdefulla kulturlandskapet bevaras och att bebyggelsestillskott kan ske i enlighet med befintlig bebyggelsestruktur.

Bjursås

Trafiksäkerheten och framkomligheten för bilister och oskyddade trafikanter längs och tvärs väg 69 behöver förbättras. Lösningen kan vara en cirkulationsplats samt en planskild passage för oskyddade trafikanter. Området vid Korsvägen upplevs dessutom inte så attraktivt och en trivsammare plats behöver ordnas. Återvinningsstationen borde kunna vara placerat på annat ställe i Bjursås. Vägen till Bjursås Skicenter & Camping bör förbättras, det är viktigt för besöksnäring såväl vinter som sommar. Efterfrågan av hyreslägenheter och fler villor/egnahem är stor i Bjursås, samt fler äldreboenden sk "mellanboenden" som redan finns vid Bjursåsgården. Ytterligare områden för byggande av nya bostäder kan vara: Kvarntäkt, Mårtsbo, längs Storgårdsvägen och Borisa samt Kullgärdet när en säker passage av väg 69 har ordnats. Byggande på åkermark bör undvikas, i synnerhet åkermark på höjderna. Vi saknar en beteckning O (Jordbruk eller skogsbruk/areella näringar) för Bodarna-området, dvs Bjursås Lantbruk AB Byarna runt Bjursås Enklaverna i Leksands kommun är tveksamma ur valområdesynpunkt, de borde eventuellt tillhöra Leksands kommun. En diskussion om detta behöver tas med Leksands kommun.

Grycksbo

Trafiksäkerheten och framkomligheten för bilister och oskyddade trafikanter längs och tvärs väg 69 från Kyrkbyvägen till Svedjevägen behöver förbättras. Lösningen kan vara en cirkulationsplats och en planskild passage för oskyddade trafikanter. Det finns behov av att redan nu planera för en kollektivtrafiknod/huvudhållplats i korsningen Drottningvägen/väg 69. Den kan bli aktuell när en säker passage över väg 69 finns. Det finns också efterfrågan på en cykelväg längs väg 69 mellan Grycksbo och Bjursås.

Nybyggnation av bostäder, utöver förtätningar av enstaka hus, kan ske sydväst om väg 69, när en säker passage över väg 69 finns. Ytterligare områden för nya bostäder kan vara; dels längs hela västra sidan av Svedjevägen från Tansvallen till väg 69, dels området kring Trekantsvägen där nuvarande bebyggelse bör rustas eller att det byggs nya bostäder. Det finns även en tomt mitt emot COOP-butiken, som vore ett bra läge för servicelägenheter. Det är bra om livsmedelsbutiken blir kvar i centrum. Om livsmedelsbutiken flyttar och lokaliseras öster

<p>om väg 69 är det viktigt att klara gångpassagen över väg 69. Till dess skulle en etablering av butiker norr om väg 69 ge mycket sämre tillgänglighet till livsmedelsbutiken för huvuddelen av de som bor i Grycksbo. Området kring nuvarande livsmedelsbutiken i Grycksbo känns lite ”ruffigt” och borde fräschas upp. Vi saknar beteckning V (Verksamheter) på industriområdet för Artic Paper. Räcker verksamhetsområdet till för framtidens behov för Artic Paper? Viktigt att dialog förs med företaget om detta och om järnvägen Falun-Grycksbo så att det blir möjligt att använda den för industrins transporter om det är aktuellt.</p> <p><u>Sågmyra</u> Det finns behov av att markera en kollektivtrafiknod/huvudhållplats med god resandestandard nere vid torget som kommunen har gjort i ordning och även Leksandsbussen angör. Busstrafiken bör gå i Sågmyra som den gjorde förr med en hållplats på Leksandsvägen. Det finns en bra yta för hållplats mellan Leksandsvägen och Londonvägen. Det finns också efterfrågan på en cykelväg Bjursås – Sågmyra. Industrimiljön i Sågmyra ska bevaras med sin karaktär och stora hänsyn till detta bör tas vid önskemål om förändring av nuvarande industrimiljö. Det är viktigt att byggnaderna i Tidstrandsområdet får en för bygden positiv långsiktig användning. Området längs Vidåsvägen från Leksandsvägen till Yllevägen är lämpligt för nya bostäder. Det finns inga utpekade verksamhetsområden (V) eller Jordbruk (O) i Sågmyra. Viktigt dock att små företag och mindre jordbruk kan bedrivas i Sågmyra-området.</p>	
<p>Miljöpartiet <u>Allmänna synpunkter</u> Översiktsplanen är i stort sett bra. Det finns en bra ambition i arbetet som utförts med planen och många bra delar. Att det har hållits medborgardialoger runt materialet är positivt. Det kan vara bra att få in allmänhetens synpunkter på materialets tillgänglighet, så det kan förbättras till nästa plan som presenteras på det här sättet.</p> <p><u>Hänsyn och övergripande inriktning</u> Vi behöver verkligen värna både friluftslivet och den fina, värdefulla och viktiga natur vi har omkring oss.</p>	<p><i>De politiska partierna påverkar innehållet i den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden genom att kommunstyrelsens utvecklingsutskott är politisk styrgrupp för arbetet, samt genom de politiska beslut som tas för samråd, utställning och antagande. Innehållet i den fördjupade översiktsplanen är beroende av att flera partier är överens om en inriktning, ett förslag eller en förändring och därför kommenteras endast de politiska partiernas yttrande i de delar där de har resulterat i en förändring eller skickas vidare.</i></p>

De bostäder som behöver byggas i våra kommuner måste anpassas efter detta.

Det är otydligt om materialet tar hänsyn till Parisavtalet? Ffa IPCC:s senaste rapport borde göra ett stort avtryck i materialet. Det går inte att låta bli att påpeka att världen och således även Falun befinner sig i en miljö- och klimatkris och vi måste ta hänsyn till det och göra allt vi kan för att förebygga och motverka dessa.

Planeringsinriktningen vill vi ska vara en god miljö och ett gott samhälle för alla och att utvecklingen av området inte äventyrar "generationsmålet", alltså det övergripande miljömålet (mål 17) att kunna lämna över till kommande generationer en lika god värld som vi har. Detta på övergripande nivå tillsammans med övriga miljömål som är relevanta för Dalarna. Vi måste värna, skydda och bevara den biologiska mångfalden.

Generellt tycker vi att Falu kommun ska försöka göra allt för att skydda de få områden som finns kvar av naturskogar och nyckelbiotoper i kommunen, eftersom det bidrar till att göra kommunen och framförallt landsbygderna attraktiva för människor att bo och leva i. Vi anser att det också är vår skyldighet för att bidra till att miljömålen ska kunna uppnås, såsom målen för biologisk mångfald och levande skogar.

Då materialet är omfattande och vissa punkter spänner över flera områden, så läggs synpunkterna i mesta möjliga mån under "rätt" rubrik även om synpunkten även kan beröra andra delar av materialet.

Tillgängligheten

Hur kan alla få möjlighet att ta del av materialet, även om man inte har dator och kanske helst läser på papper? Det behövs väldigt tydliga läsanvisningar. Vissa saker är svåra att hitta i materialet, då det är mycket text och många underrubriker. Materialet är svårtillgängligt även för en van kart- och textläsare. Vi känner till att det är såhär en översiktsplan ska presenteras, men tycker ändå att det inte är tillräckligt enkelt för gemene man/kvinna.

Kartmaterialet

För en van användare och uttydare av översiktskartor är förkortningar och enstaka

Vissa justeringar av webbstrukturen görs innan antagandet. De viktigaste delarna läggs på en så hög rubriknivå som möjligt och vissa rubriker ändras.

bokstäver förmodligen inget problem, men som allmänhet är det nog lätt att fastna vid sådant som exempelvis på Användningskartan och beskrivningarna i de förklarande rutorna: som "Beteckning" finns bara en bokstav, exempelvis "K" eller förkortningar som "LIS". Det vore önskvärt att slippa fundera på vad dessa bokstäver och beteckningar betyder. Jag har sett att de flesta förkortningar finns beskrivna nedanför Markanvändningskartan, men alla finns inte med och det tar väl inte så lång stund att skriva ut hela ordet. Det är svårt att se cykelvägarna i kartmaterialet om man inte förstör kartan väldigt mycket.

Utvecklingsinriktning

Bebyggelse

Det beskrivs väl runt vård, skola och omsorg. Det kan även vara nödvändigt att planera in nya skolor, vård- och omsorgsboenden. Samhällsplaneringen behöver utgå ifrån att vi ska minimera transporter och se till att ha nära till basala funktioner i samhället. Här ingår även att se till att utrymme finns för allmän service, kommunal liksom kommersiell.

Hållbara resor och transporter

Arbetet med säkra cykelvägar behöver få ökat fokus för att barn och unga ska kunna vistas säkert i trafiken och samtidigt röra sig mer i vardagen. Det är önskvärt att Falu kommun samverkar med Trafikverket för att skapa en säker cykelväg mellan Sågmyra genom Gopa till Bjursås, och från Bjursås till Grycksbo. Det är anmärkningsvärt att cykelvägarna fortfarande lyser med sin frånvaro inom stora delar av landsbygderna.

I o m Parisavtalets mål på 1,5 grader, så borde stort fokus ligga på minskat bilresande till förmån för mer hållbara transportslag.

Anropsstyrd trafik är en möjlighet som det borde fokuseras mer på framförallt på landsbygden. Fler turer än skolskjuts behövs utanför tätorterna.

Falun ska växa

Fokus borde vara på att skapa en hållbar kommun och släppa fokus på att Falun ska växa. Det växande som det oftast handlar om är beroende av ett stort resursutnyttjande vilket strider mot många andra intentioner i översiktsplanen, som handlar om naturvärden,

hållbarhet och ekologiskt hållbara system/ekosystemtjänster.

Hänsyn

Vi vill att fler värdefulla naturområden märks ut på översiktsplanen, från Falu kommuns egen inventering och från Skogsstyrelsens förteckning ”pärlor i skogen”, för att dessa områden inte ska exploateras, och även så att kommunen ska vara medvetna om att områdena finns. Kommunen bör, för landsbygdens utvecklings skull, försöka skydda dessa områden från avverkning. Det är väldigt positivt att grönområden i närhet av skolor ska sparas. Det är mycket viktigt för allmänheten med god tillgång till tätortsnära natur.

Skydda mer naturmark/naturreservat

En idé som vi nämnde även för FÖP Runn är ett “Naturmarksindex” eller “Grön-index” dvs att så mycket naturmark/grönska ska minst finnas inom tätbebyggt område och/eller per capita. Det vore positivt att föra in relationer mellan naturreservaten, dvs att de på sikt kan förbindas med varandra. Detta för att underlätta för arternas utbredning. Vi tror att vi behöver peka ut fler områden som möjliga reservat? Falu kommun ligger dåligt till när det gäller procent skyddad natur tyvärr. Vi behöver verkligen stappa upp här! I nuläget hinner vi inte undersöka vilka områden som skulle kunna vara lämpliga, men här behöver ambitionen vara hög ffa när det gäller tätortsnära natur och områden som kan ta emot regn/dagvatten.

Mark och vattenanvändning, LIS-områden

Vi tycker att området längs nordöstra stranden av Årbosjön, som gränsar mot bebyggelsen i Sågmyra, fram till den gamla badplatsen, kan lämpa sig för nya tomter och kan även lämpa sig för att vara LIS-område. Det bör finnas flera platser där det är lätt för allmänheten att nå stranden.

Svärdsjöåsen som är en viktig vattentäkt ska skyddas från exploatering som kan förorena. Vi förutsätter att vattenskyddsföreskrifter och eventuella framtida detaljplaner utformas med ett strikt skydd för dricksvattentäkter generellt sett. Om ändå någon form av etableringar skulle kunna tillåtas i och på området för vattentäkten, ska de inte på något sätt kunna äventyra dricksvattenkvaliteten.

Kulturmiljö

Ett viktigt avsnitt. Det finns många fantastiska miljöer runt Faluns landsbygd. Det är viktigt att bevara och använda de strukturer som redan finns. Bymiljöer ska utökas med stor hänsyn och efterlikna den befintliga miljön.

Bygga på jordbruksmark

Gällande exploatering av brukningsvärd odlingsmark, så anser vi att odlingsbar mark inte ska exploateras, i enlighet med den motion vi lämnat in till kommunen februari 2021.

Begreppet brukningsvärd önskar vi i den fördjupade översiktsplanen ska ändras till odlingsbar mark i enlighet med motionens intention och attsatser. Falu kommun har 5 582 hektar åker och 59 400 invånare. Det innebär 0,09 hektar åker per person vilket är hälften av genomsnittet i världen”, enligt rapport från länsstyrelsen 2020. Odlingsbar mark kommer att vara en bristvara i framtiden och i Falu kommun så är det relativt sett ont om åkermark.

Konsekvenser

Under “Hållbarhetsbedömning” står de fem kommunala mål som beslutades i budgetdokumentet nu senast. Det betyder att de lätt kan ändras. Vi anser inte att de ska stå som styrande mål i en fördjupad översiktsplanering utan ska strykas. De är också i sammanhanget otydliga i förhållande till Sveriges miljömål och “De Globala målen – Agenda 2030”.

Det är positivt att en bedömning har gjorts av planen i förhållande till de nationella miljö kvalitetsmålen. Dock undrar vi om FÖ-planen kan justeras för att bättre nå upp till målen? Kommunen har ett ansvar att försöka göra sin del för att leva upp till målen som visar negativ eller neutral utveckling.

Övrigt

Våtmarker

Fler områden borde pekas ut där gamla våtmarker återskapas och återväts, med riktning mot att klara miljömålet “myllrande våtmarker”. En bieffekt av att återskapa våtmarker är att det ger snabb klimatnytta, kan ge en mer attraktiv naturmiljö, bidra till friluftsliv och trivsel för människor i närheten.

Energi

Det står ingenting om energiproduktion, solkraft, vindkraft eller annat. Behöver det inte nämnas?

Hur ställer sig planen rent allmänt till att vi måste minska vår energianvändning radikalt? Det skulle ju eventuellt kunna avsättas områden lämpliga för solparker?

LIS-områden, strandskydd

Allemansrätten får inte urholkas. Vi tycker att det är grundläggande att värna allmänhetens tillgång till stränder. Det allmännas intressen ska gå före privata intressen. Det gynnar fler. Stränderna är också oerhört viktigt för växt- och djurlivet i närheten av stränder. Allt färre opåverkade stränder finns att tillgå. Det går att bygga fina bostäder även utanför strandskyddat område.

Ett förslag är att tomter förläggs lite längre upp från stränderna och att en gemensam strand anläggs som allmänning för de boende. Ligger tomter nära stränder så tas ibland även strandremsan i anspråk så att de upplevs som privata av allmänheten. Det är svårt för en allmänhet att avgöra om det verkligen är en privat strandremsa eller ej.

Klimatanpassning, risker

Har materialet anpassats för ökade risker med översvämningar, torka, brand i klimatförändringarnas spår? Risker för översvämningar ökar alltjämt. Det kan innebära tex att mer skog behöver sparas och att hårdgjorda ytor borde minska i förhållande till ytor som kan ta hand om ytvatten och då helst vara genomsläppliga och kombineras med grönska som kan ta upp vatten. Dagvatten och ytvatten som behöver tas omhand är en kostnad som kan undvikas med rätt planering.

Centerpartiet

Inledning

Det är ett viktigt arbete som nu görs med översynen gällande delar av landsbygden i Falu kommun, och det är med stor glädje som Centerpartiet Falun tar del av detta. Landsbygden i Falu kommun är unik, rik på kulturmiljöer och där människor lever och verkar. Genom att skapa en gynnsam plats för verksamheter och näringsliv så kan fler attraheras av att bosätta sig på landsbygden. Samtidigt erbjuder de utpekade områdena och dess omgivning rekreation och rika naturvärden att ta varsam hänsyn till.

Processen som sådan är viktig för att tydligare knyta samman kommunen, där tjänstepersoner,

De politiska partierna påverkar innehållet i den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden genom att kommunstyrelsens utvecklingsutskott är politisk styrgrupp för arbetet, samt genom de politiska beslut som tas för samråd, utställning och antagande. Innehållet i den fördjupade översiktsplanen är beroende av att flera partier är överens om en inriktning, ett förslag eller en förändring och därför kommenteras endast de politiska partiernas yttrande i de delar där de har resulterat i en förändring eller skickas vidare.

politiker och kommuninnevånare får lyfta blicken för områdets bästa. Till det hör ett förhållningssätt när det gäller tolkningen av översiktsplanen där Centerpartiet förespråkar en generös bedömning som främjar utveckling och där byggnationer tillåts vara annat än endast röda hus med vita knutar. De krav kommunen ställer ska stå i rimlig proportion till intentionerna och samtliga företrädare för kommunen ska vara måna om att vara ett stöd till medborgarna snarare än en idog bevakare av det som varit.

Med samma mångfald i åtanke vill Centerpartiet också lyfta fram möjligheten till så kallad spridd bebyggelse. Det är naturligt att kommunal service och kollektivtrafik koncentreras till serviceorter eller särskilda trafikstråk, men det ska inte hindra möjligheterna till att bygga och bo på den plats man önskar. Dessa möjligheter till spridd bebyggelse tjänar också ett annat syfte, nämligen att skapa en god balans mellan att värna och respektera brukningsvärd jordbruksmark å ena sidan och skapa möjligheter för att bygga på landsbygden å andra sidan. Om vi tydligare lyfter fram spridd bebyggelse som en möjlighet behöver vi inte i samma utsträckning hindra rationellt brukande av mark med större planerade bostadsområden.

Generella synpunkter

Centerpartiet noterar med glädje att flera av de ändringar som vi lämnade i samrådet 2018 har beaktats och att ändringar har gjorts i denna granskningsversion. Men vi vill samtidigt vidhålla att våra synpunkter i de frågor där våra förslag inte har tillgodosetts kvarstår.

Det är viktigt att texten i planen genomarbetas så att den möjliggör individuella bedömningar när frågor uppstår i nästa skede. Detta bör göras genom att genomgripande ändra formuleringar och punkter från SKA till BÖR.

Centerpartiet noterar att rubriksättningen i den aktuella FÖP:en skiljer sig från t.ex. FÖP Runn. Att i möjligaste mån ha samma rubriker vore önskvärt eftersom det skapar en igenkänningsfaktor som underlättar för medborgaren i den demokratiska processen att ta till sig informationen.

Brukningvärd jordbruksmark

Centerpartiets grundsyn är att jordbruksmark har höga bevarandevärden. En avvägning bör dock

I områden som redovisas som oförändrad markanvändning, Landsbygd, förtydligas att möjlighet till förtätningar ingår i markanvändningen.

Vissa justeringar av webbstrukturen görs innan antagandet där de viktigaste delarna läggs på en så hög rubriknivå som möjligt. Vissa rubriker och ordningen på rubrikerna ändras för att de båda fördjupningarna ska vara så lika varandra som möjligt.

göras beroende på vilket syfte som ligger bakom en eventuell exploatering av brukningsvärd mark. Vi menar att man oftast bör ha en restriktiv hållning vad gäller bostadsbyggande medan det för utbyggnad av näringsverksamhet kan vara helt avgörande för en verksamhets fortlevnad. I specifika fall kan ett avsteg från vår grundsyn behöva göras och en diskussion kan eventuellt tas kring kompensationsåtgärder.

Järnvägsfrågan

Trafikverket har nyligen lagt fram infrastrukturplanen för år 2023–2033. I den finns inte satsningen på ny järnväg med dubbelspår mellan Falun och Borlänge med. Järnvägens eventuella flytt och utveckling mot dubbelspår kommer således ligga bortom år 2045 och denna fördjupade översiktsplans förväntade livslängd.

Dagens järnvägsreservat/korridor är mycket bred och förhindrar andra satsningar i området. Enligt Trafikverkets egna utredningar går det inte att smalna av korridoren förrän hela utredningsarbetet för järnvägsplan startas. Idag går korridoren genom tre av Falu kommuns största verksamma jordbruk. Korridoren riskerar förhindra en utveckling av dessa. Centerpartiet anser att dessa verksamheter bör stöttas och erforderliga bygglov för verksamheternas drift bör ges, med villkor om att gälla tills eventuell inlösen av mark ska ske i samband med infrastrukturåtgärd för järnväg i framtiden.

I denna FÖP behöver tillgängligheten säkerställas till såväl skog som vatten. Utrymme för passager behöver säkerställas, för såväl jord- och skogsbruk som för rekreation och fritid. Möjliga lägen för passager över järnvägen behöver pekats ut och en ekodukt/faunapassage bör skapas över väg E16 för att bevara de så kallade "gröna och blå stråken" i markanvändningen och säkerställa tillgänglighet för rekreation och fritid samt djurens vandringsvägar.

Hållbara resor och transporter

Centerpartiet anser att plats för väl utvecklad gång- och cykelinfrastruktur ska tas i anspråk i en fördjupad översiktsplan. Detta främjar en mer hållbar transportinfrastruktur. Centerpartiet anser att omställningen till elfordonsflotta ska säkerställas i planen. Här bör platser av noder för laddinfrastruktur föras in i den fördjupade översiktsplanen som ett led i kommunernas

hållbarhetsarbete. Här är det även lämpligt att beakta framtida laddinfrastruktur för tunga fordon.

Områdesrekommendationer

Landsbygden i Falu kommun med sina serviceorter är inte en homogen grupp. Varje ort har sina unika utmaningar och sina unika möjligheter. När det gäller de olika områdenas specifika rekommendationer anser Centerpartiet att det är av stor vikt att noga beakta synpunkter i yttranden som inkommer från personer med god lokalkännedom som t.ex. intresseföreningarna och andra aktörer på landsbygden.

Det är viktigt att det i varje serviceort pekas ut minst ett bostadsområde, ett område för verksamheter samt en utvecklad gång- och cykelinfrastruktur. Vissa områden anses inte vara lämpliga för bostäder därför att inte säkra skolvägar kan tillgodoses. Här anser Centerpartiet att Falu kommun aktivt bör ha en konstruktiv dialog med Trafikverket och andra parter för att i framtiden kunna möjliggöra dessa områden.

Bjursås

Den topografiska situation som råder i Bjursås (Dalarnas Schweiz) får inte vara anledning till att utveckling inte ska kunna ske på orten. Den kuperade terrängen är en av Bjursås styrkor där fördel kan dras av attraktiva områden för både bostäder och andra användningsområden. I enlighet med vad som står i granskningsversionen av FÖP:en så samlas det vatten i flackare partier, vilket gör dessa områden mindre lämpliga för bebyggelse. Därmed bör utveckling möjliggöras även i vissa kuperade områden.

Centerpartiet begär att både texten ”Mellan Bjursås och den alpina skidanläggningen är avståndet så långt att de båda områdena bör fortsätta utvecklas var för sig och inte byggas ihop”, samt den första punkten i Planeringsinriktningen för Bjursås, stryks.

Centeravdelningen i Bjursås inkommer med ett mer specifikt yttrande för deras geografiska område.

Grycksbo

I och med att nya områden pekas ut ser Centerpartiet ett behov av en GC-väg från det

nya bostadsområdet till den planskilda korsningen vid Drottningvägen. Det skulle möjliggöra en säkrare skolväg.

Svärdsjö (Borgärdet)

Centerpartiet vill att området vid Hedvägen tas bort ur planen. Här finns många aspekter som gör att det inte är lämpligt för bostäder såsom odlingsbar mark, kulturhistoria mm. Mellan Gårdvik och Sveden, strax norr om Älgsundet, så har det tidigare funnits planer på att bygga bostäder. Vi föreslår att området pekats ut som lämpligt för att i framtiden bebyggas. I vårt yttrande i samrådet hänvisades bl.a. till att det är långt till allmänt VA, vilket skulle kunna lösas med enskilda eller gemensamma anläggningar.

Enviken (Rönn dalen)

Inga nya synpunkter specifikt för orten, utan Centerpartiet hänvisar till våra generella ställningstaganden i yttrandet. Centeravdelningen i Enviken inkommer med ett mer specifikt yttrande för deras geografiska område.

Aspeboda kommun del

För Aspeboda har två möjliga områden för nya bostäder tagits bort under planarbetet med hänvisning till det oklara läget när det gäller vatten och avlopp. Med anledning av revideringen av VA-planen bör dessa områden åter beaktas.

Området mot Kniptjärnsberget behöver en fördjupad bedömning. Fortsatt industriell verksamhet kan vara svår att kombinera med rollen som attraktivt friluftsområde.

Det vägreservat som idag är utpekade mellan Tallenområdet och Aspeboda anser inte Centerpartiet att det längre finns behov av, då behovet är tillgodosett med befintliga vägar och förespråkar därmed att vägreservatet tas bort.

Danholm

Området med industri/verksamhet i det västra området som ligger intill våtmarken borde på sikt placeras på annat ställe för att gynna naturmiljön. Centerpartiet är medvetna om de föroreningar som finns i marken och anser att det aktuella området bör hanteras varsamt och inte förtätas ytterligare.

Det föreslagna området vid Hedvägen i Svärdsjö, tas bort ur den fördjupade översiktsplanen. Området redovisas istället som den angränsande markanvändningen "Landsbygd".

Boda

Det finns ett påbörjat arbete med ett planprogram för bostäder söder om Seckan som i dagsläget är vilande. Detta område är inget som syns i FÖP delar av landsbygden och där Centerpartiet anser att det bör beaktas att tas med.

Sågmyra

Inga nya synpunkter specifikt för orten, utan Centerpartiet hänvisar till våra generella ställningstaganden i yttrandet.

Linghed

Inga nya synpunkter specifikt för orten, utan Centerpartiet hänvisar till våra generella ställningstaganden i yttrandet.

Toftbyn

Inga nya synpunkter specifikt för orten, utan Centerpartiet hänvisar till våra generella ställningstaganden i yttrandet.

Byarna runt Bjursås

Inga nya synpunkter specifikt för orterna, utan Centerpartiet hänvisar till våra generella ställningstaganden i yttrandet.

Bo och leva

Här skulle Centerpartiet vilja se att även kulturen lyfts fram likväl som idrott och friluftsliv. Inte minst vikten av bygdegårdar, sockenstugor och hembygdsgårdar som ofta utgör en bred grogrund för kultur på landsbygden. Dessa lokaler fyller även en viktig funktion för den sociala samvaron genom att stärka gemenskapen i bygden och har därmed en viktig demokratisk roll.

Hänsyn - Att anpassa bebyggelse

Centerpartiet anser att beskrivningen under avsnittet "Byggnadens utformning" av "inte lämplig utformning av byggnad" samt "för dominerande tak" är för detaljerade för att ingå i en fördjupad översiktsplan och får fastställas i kommande detaljplaner i stället. Hela avsnittet om att anpassa byggnader behöver ses över och formuleras om till mer generella beskrivningar som kan användas i fördjupade översiktsplanens hela område.

Centerpartiet anser att i avsnittet om tomtens utformning bör betoningen, liksom i Miljöbalken, vara "brukningsvärd

Sidan Idrott, friluftsliv och fritidsaktiviteter byter namn till idrott, fritid och kultur. Sidan uppdateras med information om bystugors och bygdegårdars värde för orten.

jordbruksmark”. Avsnittet har allt för detaljerade inslag vad gäller bedömning av sk. ”lucktomter” och vad som är att betrakta som ”väsentligt samhällsintresse” när det kommer till bostadsbyggande i serviceorterna.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge. LIS

Centerpartiet begär att regeringens löften om förändringar i strandskyddet ska beaktas under kommande handläggning av fördjupad översiktsplan. 1 juli 2021 kom det förslag på förändringar av strandskyddet som kan komma att påverka Landsbygdsutveckling i strandnära läge - LIS-områden. Så kallade Strandnära utvecklingsområden (SUO) förväntas inrättas i hela landet, vilket kan innebära vissa möjligheter till justeringar i FÖP delar av landsbygden.

Teknisk försörjning

Centerpartiet motsätter sig lydelsen i citatet ”Nya bostadsområden med bebyggelse av tätortskaraktär ska anslutas till allmänt VA”. Centerpartiet begär därför att lydelsen ändras till “bör anslutas till allmänt VA”. I dag finns ett beslut att revidera VA-planen och resultatet i denna översyn bör överensstämja med den slutgiltiga versionen av Fördjupade översiktsplanen delar av landsbygden. Det måste tydliggöras att enskilda nya fastigheter mycket väl kan klara sig med enskilda eller anordnade gemensamhetsanläggningar för avlopp och vatten.

Sammanfattning:

En hållbar utveckling på landsbygden är en viktig fråga för Centerpartiet. Med ovanstående yttrande har vi bl.a. lyft fram följande viktiga frågor:

- Kvarvarande synpunkter från samrådet kvarstår.
- Beakta yttranden från personer med lokalkännedom, t.ex. intresseföreningar.
- Generellt ska ändringar i texten ändras från SKA till BÖR.
- Vägreservat i Aspeboda tas bort.
- Järnvägsreservatet får inte utgöra onödiga hinder.
- Minst ett område bör pekas ut i varje ort för både bostäder respektive verksamheter
- Minst ett av de utpekade utvecklingsområden för GC-väg i respektive serviceort bör pekas ut.

Kristdemokraterna

Då vi som politiskt parti inte kan gå in i detaljer gällande varje kommun del vill vi härmed lämna de synpunkter och förslag och viljeinriktning som KD står för och som vi gärna ser som en del av landsbygdens utveckling.

Detta förslag är framarbetat med material och underlag som går så långt bak i tiden som år 2016. Vi menar att den flyttvåg mot landsbygden man har sett under pandemin samt den ökade viljan till hemarbete skulle en ny översyn behöva göras för att tänka kring sammanhållen bebyggelse och hur man skall definiera det i kommunen.

En lättnad i den definitionen skulle underlätta för människor att köpa fastigheter på landsbygden och anpassa dom på ett enkelt sätt med ett förenklat bygglovsförfarande för komplementbostäder. Att kunna utveckla sin fastighet för att passa genom hela livet skulle kunna förenklas oerhört.

Vi har även ett stort antal företag på landsbygden och förutsättningarna att öka dessa är stora om kommunen underlättar istället för att förhindra utveckling av verksamhet på den egna fastigheten.

Vi anser att kommunen tydligare bör peka ut betydligt mer mark än den som finns angiven i förslaget som i framtiden har möjlighet till bebyggelse, här för att skapa intresse och planering av framtidssatsningar för både företag och privatboenden. Även kommunens egna framtida utvecklingsområden bör synliggöras på något sätt.

Vi inom KD i Falun saknar helheten gällande cykelvägar och säkra skolvägar. Vi ser gärna att vår landsbygd knyts samman genom att bygga ihop byarna med hjälp av gång och cykelstråk. Att få fler människor att bosätta sig på landsbygden innebär att fler använder kollektivtrafik och våra kommunala servicepunkter (skolor, ungdomsgårdar, bibliotek, lekplatser, idrottsplatser, vårdboenden, olika lokaler, föreningsverksamheter osv.) vilket ökar den befintliga nyttjandegraden och därmed säkerställer dess framtid.

Vatten och avlopp är en oerhört viktig fråga för landsbygden. I en översiktsplan som denna

De politiska partierna påverkar innehållet i den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden genom att kommunstyrelsens utvecklingsutskott är politisk styrgrupp för arbetet, samt genom de politiska beslut som tas för samråd, utställning och antagande. Innehållet i den fördjupade översiktsplanen är beroende av att flera partier är överens om en inriktning, ett förslag eller en förändring och därför kommenteras endast de politiska partiernas yttrande i de delar där de har resulterat i en förändring eller skickas vidare.

<p>bör kommunen tydligt kunna markera var kommunalt vatten och avlopp i framtiden kommer att finnas. I övriga delar bör egna lösningar vara tillåtna så bostäder kan uppföras på de platser landsbygdens invånare har möjlighet och vilja att bosätta sig. Detsamma gäller för näringslivet.</p> <p>Faluns landsbygdsområden är en stor tillgång för kommunen och en stor framgångsfaktor för tillväxt och trivsel framåt. Vi måste förvalta och bevara de tillgångar vi har samtidigt som vi tillåter utveckling och personlig drivkraft. För ett starkare Falun.</p>	
<p>Centerpartiet i Enviken</p> <p><u>Inledning</u></p> <p>Inledningsvis vi ställer oss bakom Yttrandet från Centerpartiet Falun. Men att vi inger ett mer specifikt yttrande avseende innehållet i planen som rör Enviken.</p> <p><u>Generella synpunkter</u></p> <p>Enviken behöver inga utpekade grönområden som kan hindra bebyggelse, då milsvida rekreatiomsområden finns i samtliga väderstreck.</p> <p>Enviken och de omgivande byarna ska ges bra möjligheter att fortsätta utvecklas måste planen ge stor frihet för enskilda medborgare och familjer att skapa sitt eget boende utan onödigt regelkrångel</p> <p>För att hela Enviken ska ges möjlighet att fortsätta utvecklas får inte planen som i granskningsförslaget styra mot att bebyggelseutvecklingen i först hand ska ske på östra sidan RV 50. I stället så måste kommunen driva frågan om säkra övergångar så att alla medborgare på ett tryggt sätt kan röra sig över hela samhället. Viktiga samhällsfunktioner finns ju på båda sidor och GC-vägar måste skapas så att människor som inte åker bil kan besöka affär, café, frisör och äldreboende på västra sidan och förskola, skola och kyrka på östra sidan. Då vi lever i föränderliga tider och samtidigt gör vi planer som ska fungera över längre tid. Ett exempel är den nybyggnation som skett i Lurbo norr om Enviken de senaste åren. Istället måste planen trycka på att alla delar av samhället måste ges möjlighet att utvecklas gynnsamt och att frågan om säkra skolvägar lyfts och löses en gång för alla. Säkra vägövergångar gynnar alla</p>	<p><i>De politiska partierna påverkar innehållet i den fördjupade översiktsplanen för delar av landsbygden genom att kommunstyrelsens utvecklingsutskott är politisk styrgrupp för arbetet, samt genom de politiska beslut som tas för samråd, utställning och antagande. Innehållet i den fördjupade översiktsplanen är beroende av att flera partier är överens om en inriktning, ett förslag eller en förändring och därför kommenteras endast de politiska partiernas yttrande i de delar där de har resulterat i en förändring eller skickas vidare.</i></p>

medborgare inte bara skolbarnen. Riksväg 50 får inte dela Enviken i två delar!

Områdesrekommendationer

På landsbygden generellt och i Enviken i synnerhet finns inte något behov av områdesrekommendationer. Här ska istället individuella önskemål stöttas och bejakas och möjlighet till ny bebyggelse finnas generellt. Eventuella behov av hänsyn och varsamhet hanteras med fördel i bygglovsprocessen i varje enskilt fall.

När det gäller de olika områdenas specifika rekommendationer anser Centerpartiet att det är av stor vikt att noga beakta synpunkter i yttranden som inkommer från personer med god lokalkännedom som t.ex. intresseföreningarna och andra aktörer på landsbygden. Vi vill att man särskilt beaktar synpunkterna som lämnades i samrådsyttrande 2018 sid 40.

Bebyggelse

Det är viktigt att texten genomarbetas så att den möjliggör att göra individuella bedömningar när frågor uppstår i nästa skede. Detta bör göras genom att genomgripande ändra formuleringar och punkter från SKA till BÖR. Möjlighet till samhällsutveckling genom ny bebyggelse måste prioriteras högre än värnande av såväl äldre bebyggelse som jordbruksmark och strandskydd. Centerpartiet förespråkar en generös bedömning som främjar utveckling och där byggnationer tillåts vara annat än endast röda hus med vita knutar. De krav kommunen ställer ska stå i rimlig proportion till intentionerna och samtliga företrädare för kommunen ska vara måna om att vara ett stöd till medborgarna snarare än en idog bevakare av det som varit.

Med samma mångfald i åtanke vill Centerpartiet också lyfta fram möjligheten till så kallad spridd bebyggelse. Det är naturligt att kommunal service och kollektivtrafik koncentreras till serviceorter eller särskilda trafikstråk, men det ska inte hindra möjligheterna till att bygga och bo på platsen man önskar. Dessa möjligheter till spridd bebyggelse tjänar också ett annat syfte, nämligen att skapa en god balans mellan att värna och respektera brukningsvärd jordbruksmark å ena sidan och skapa möjligheter för att bygga på landsbygden å andra sidan. Genom att skapa en gynnsam plats för

I områden som redovisas som oförändrad markanvändning, Landsbygd, förtydligas att möjlighet till förtätningar ingår i markanvändningen.

verksamheter och näringsliv så kan fler attraheras av att bosätta sig på landsbygden.

Brukningsvärd jordbruksmark

Centerpartiets grundsyn är att jordbruksmark har höga bevarandevärden. En avvägning bör dock göras beroende på om syftet med att bevara brukningsvärd jordbruksmark (definition i Miljöbalken) till förmån för bostäder, det håller Centerpartiet med om, men för exploateringar av verksamheter kan jordbruksmark vara det enda alternativet och då borde detta tillgodoses ur kommunernas näringslivsperspektiv. För att kompensera om brukningsvärd jordbruksmark som behöver ianspråk tas av verksamhet kan kompensationsåtgärder behöva utföras.

Bostäder

Förutom att planen måste stödja och underlätta för människor som vill utveckla sitt boende genom nybyggnation eller tillbyggnad Det är otroligt viktigt att planen stödjer och underlättar tillskapandet av nya boendemöjligheter för äldre av typ Senior och Trygghetsboende, här skulle flera ”småstugor” av den typ som redan finns i bl.a. Tänger och Linghed vara ett bra komplement.

Trafiksäkerhet runt RV50 - Säkra skol, gång, cykelväg och sparkvägar för gummor och gubbar.

Vi har skrivit om det tidigare men även efter senaste ombyggnationen av genomfarten saknas säkra möjligheter att passera över RV50. Planen måste tydligt trycka på behovet av en GS-väg mellan de viktiga samhällsfunktioner som finns på båda sidor av vägen. Det måste skapas möjlighet för både skolbarn, ungdomar, vuxna och Gummor och Gubbar på spark att säkert flytta sig mellan t.ex. affär, frisör, post, äldreboende förskola, skola och kyrka. Säkra skolvägar skulle innebära goda möjligheter för bostäder även väster om RV. 50.

Säkra vägövergångar gynnar alla. Riksväg 50 får inte dela Enviken i två delar! Vi vill att man särskilt beaktar synpunkterna som lämnades i samrådsyttrande 2018 sid 85 med signatur KJ.

Bo och leva

Här skulle Centerpartiet vilja se att kulturen lyfts fram utöver idrott och friluftsliv. Inte minst vikten av t.ex. bygdegårdar, sockenstugor och hembygdsgårdar som ofta utgör en viktig

Sidan Idrott, friluftsliv och fritidsaktiviteter byter namn till idrott, fritid och kultur. Sidan uppdateras med information om bystugors och bygdegårdars värde för orten.

grogrund för social samvaro och kultur på landsbygden.

Hänsyn Att anpassa bebyggelse

Centerpartiet anser att beskrivningen under avsnittet ”Byggnadens utformning” av ”inte lämplig utformning av byggnad” samt ”för dominerande tak” är för detaljerade för att ingå i en fördjupad översiktsplan och får fastställas i kommande detaljplaner i stället. Hela avsnittet om att anpassa byggnader behöver ses över och formuleras om till mer generella beskrivningar som kan användas i hela fördjupade översiktsplanens hela område.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge, LIS

Centerpartiet begär att regeringens löften om förändringar i strandskyddet ska beaktas under kommande handläggning av fördjupad översiktsplan. 1 juli 2021 kom det förslag på förändringar av strandskyddet som kan komma att påverka Landsbygdsutveckling i strandnära läge - LIS-områden. Så kallade Strandnära utvecklingsområden (SUO) förväntas inrättas i hela landet, vilket kan innebära vissa möjligheter till justeringar i FÖP delar av landsbygden.

Teknisk försörjning

Centerpartiet motsätter sig lydelsen i citatet ”Nya bostadsområden med bebyggelse av tätortskaraktär ska anslutas till allmänt VA”. Centerpartiet begär därför att lydelsen ändras till ”bör anslutas till allmänt VA”. I dag finns ett beslut att revidera VA-planen och resultatet i denna översyn bör överensstämja med den slutgiltiga versionen av Fördjupade översiktsplanen delar av landsbygden. Det måste tydliggöras att enskilda nya fastigheter mycket väl kan klara sig med enskilt eller anordnade gemensamhetsanläggningar för avlopp och vatten. I dag finns även ett beslut att revidera VA-planen i Falu kommun och resultatet i denna översyn bör överensstämja i sak med den slutgiltiga versionen av FÖP Landsbygden.

Ställningstagande

Nedan redovisas de märkbara förändringar som föreslås i den fördjupade översiktsplanens innehåll. Ingen av förändringarna bedöms vara väsentliga och den fördjupade översiktsplanen kan därför antas utan ytterligare en utställning behöver göras.

Utöver de märkbara förändringarna har det i textmaterialet gjorts justeringar i rubriker och ordning på rubriker, viss text och vissa kartor har flyttats till andra sidor utan att innehållet har förändrats eller försvunnit från själva planförslaget. Därutöver har även stavfel, radbrytningar och liknande redaktionella ändringar gjorts som inte påverkat planförslagets innehåll.

Därutöver har mindre justeringar gjorts i kartmaterialet, exempelvis att tillföra eller justera en bokstavsbezeichnung utifrån redovisade förutsättningar, viss information som redovisas i text i planförslaget eller som går att finna i underlagsmaterial som är tillgängligt på webben läggs till även för relevanta områden i kartan, att områden med samma förutsättningar har sammanfogats eller att stavfel har rättats samt liknande redaktionella ändringar.

Märkbara ändringar

- Information och ställningstagande läggs till för vissa sjöar som redovisas som markanvändningen ”Vatten” om att dessa är potentiella dricksvattenresurser för konstgjord grundvattenbildning och att åtgärder på sjön inte bör försämra möjligheten att använda dem för detta ändamål.

Ändringen bedöms inte vara väsentlig då det bedöms handla om att tydliggöra vilka värden som behöver visas hänsyn. Vattenområdena omfattats inte av några föreslagna förändringar som i och med behovet av hänsyn skulle behöva förändras.

- Informationen om byggnadsminnen har justerats för att tydliggöra skillnader mellan statliga byggnadsminnen och andra byggnadsminnen. Informationen om byggnadsminnen och statliga byggnadsminnen utvecklas och läggs till i kartan.

Ändringen bedöms inte vara väsentlig eftersom det handlar om att texten ska överensstämma så väl som möjligt med gällande lagstiftning och tidigare tagna beslut samt att lyfta fram befintlig information om redan beslutade byggnadsminnen och statliga byggnadsminnen.

- Avsnittet Idrott, fritid och kultur har utökats med en beskrivning av bystugors och bygdegårdars värde för orten.

Ändringen bedöms inte vara väsentlig då beskrivningen inte påverkar något ställningstagande.

- Avsnittet om dricksvattenförsörjning under rubriken ”Luft och

vatten” flyttas till en egen sida under ”Teknisk infrastruktur” samt utvecklas med mer information om dricksvattenresurser och vattenskyddsområden.

- I avsnittet om riksintressen för totalförsvaret läggs det till information om att hela Sverige är samrådsområde för höga objekt och informationen om hur kommunen tillgodoser riksintressena samlas och struktureras upp tydligare.

Ändringen bedöms inte vara väsentlig då frågan om samråd för höga objekt sedan tidigare har hanterats i översiktsplan FalunBorlänge och övriga justeringar förtydligar vad som gäller beroende på område.

- I kartmaterialet har information lagts till om möjligheten till förtätningar i områden för pågående markanvändning för tätort och landsbygd.

Ändringen bedöms inte vara väsentlig då informationen sedan tidigare finns under beskrivningen av vad pågående markanvändning innebär. Syftet med ändringen är att det ska framgå att vissa typer av förändringar kan ske inom pågående markanvändning även om man enbart tittar på ett enskilt område i kartan utan att ta del av resten av planförslag.

- Grycksbo

- Området vid Svedjevägen får ett tillägg i beskrivningen om att man vid planläggning ska titta på möjligheten att ordna parkeringsplats och värmestuga vid naturstigen.

Ändringen bedöms inte vara väsentlig då det handlar om en upplysning av något som ska prövas i detaljplan.

- Centrumområdet för utvecklad markanvändning utökas åt väster så att även asfaltytan närmast järnvägsstationen ingår i området.

Ändringen bedöms inte vara väsentlig då det handlar om en utökning med ca 15 % och den redovisade markanvändningen ändras inte.

- Svärdsjö
 - Området för ändrad markanvändning till bostäder vid Hedvägen utgår och redovisas istället som pågående markanvändning, Landsbygd.

Ändringen bedöms inte vara väsentlig då området i utställningen inte var förstahandsalternativet för utbyggnad av bostäder och området redovisades som att det innan planläggning/utbyggnad skulle göras en avvägning jämfört med området vid Lumshedsvägen. Flera privatpersoner och LRF har önskat att området ska utgå.

- Området för ändrad användning vid Västeräng saknade information i kartan under ett par rubriker, ex. Resor och transporter, dessa har fyllts i.

Ändringen bedöms inte vara väsentlig då förutsättningarna varit en del av avvägningen sedan tidigare, de har bara inte redovisats tydligt.

Anna Tosteby
miljö- och samhällsbyggnadschef

Frida Petersson
planarkitekt